

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Ópályi Község Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Bevezetés	3
A település bemutatása.....	4
Értékeink, küldetésünk.....	10
Célok.....	12
Nyertes pályázatok 2013-2018 között:	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása	15
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása..	15
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	17
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	17
2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	17
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	18
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet	21
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	21
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	29
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció.....	32
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete.....	34
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	39
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása.....	43
3.8 A roma nemzeti önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal.....	44
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	45
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	46
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.).....	46
4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége.....	50
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	53
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége.....	57
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	71
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	72
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....	72

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)	73
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	74
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	75
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)	75
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben	75
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	76
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	77
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)	77
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete	77
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	78
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	81
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	82
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	83
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	83
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	84
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	86
7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	87
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	88
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	90
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	91
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	96
MEGVALÓSÍTÁS	107
AZ ELFOGADÁS MÓDJA ÉS DÁTUMA	109

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Ópályi Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A mindenki számára egyenlő esélyeket biztosító társadalom megköveteli a társadalmi érvényesülést gátló akadályok elmozdítását, valamint egy olyan légkör kialakítását, melyben a sokféleség a társadalmi-gazdasági életerő forrását jelenti.

Az esélyegyenlőség pozitív befolyásolásához megerősítő intézkedéseket kell kidolgozni, melynek stratégiai terve az esélyegyenlőségi program.

A program része

- a körültekintő, részletes helyzetelemzés,
- az alapelvek, célok meghatározása,
- a továbblépés lehetőségeinek megkeresése a partnerségi megközelítés lehetőségének számba vételével.

Az esélyegyenlőség előmozdítása konkrét, a hátrányok kiegyenlítését segítő intézkedések végrehajtásával érhető el. Ennek érdekében az állami intézkedések keretén belül a területet érintő szabályozás olyan lehetőségeket biztosít, melyek a közösségi erőforrások leghatékonyabb felhasználását teszik lehetővé.

Jelen esélyegyenlőségi helyzetelemzés célja az, hogy a rendelkezésre álló adatok, dokumentumok alapján feltérképezze Ópályi község problémáit, lehetőségeit és segítse elő a településen élő hátrányos helyzetű személyek életminőségének javítását segítő intézkedési terv megfogalmazását.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település bemutatása

Fekvése

Ópályi település a Szatmári-síkságon, Nyíregyházától kissé ÉK-re, 62 km távolságra, a Kraszna partján helyezkedik el. A 49-es útról Mátészalkánál leágazó és Vásárosnamény felé vezető 4117-es alsórendű úton érhető el. Mátészalkától 3,9 km, Vásárosnaménytől 15,9 km helyezkedik el. Területén halad át a Záhony-Mátészalka vasútvonal.

A település története

A település egykori birtokosáról kapta a nevét, egyes források szerint a Dobost is birtokló Gutkeled nembeli, 1289 körül élt Kozma fia Páltól. A személynév az egyházi latin Paulusból való, s ehhez a földrajzi névben még az -i birtokképző járul; jelentése: Pál tulajdona, Pálé.

A falu neve 1294-ben tűnik fel. A település a birtokosok személye után több részre osztdott. A Hont-Pázmányokénak Oroszpályi (Orozpauli) a neve, ez ekkortájt lakatlan volt, míg a Pályiak területén 1327-ben a két tulajdonosnak megfelelően két falurész volt; az egyikben Szent Miklós tiszteletére emelt kápolna állt. Ez utóbbi falurésznek a birtokosa 1334-ben királyi küldött, 1335-ben pedig Lengyel János ügyében tanúskodott. 1337-ben Egyed fia János itteni birtokrészét Magyar Dénesnek adta. Pályiból 1337-ben a Rédeiek, 1364-ben a Czudarok kaptak részeket, utoljára pedig, 1482-ben a királyné is.

A falut a XV. századtól általában Szabolcs vármegyéhez számították, bár a XVI. század elejétől a XVII. század végéig a szatmári várhoz tartozott. A XVIII. században több család kapott itt birtokrészt: így a Teleki, Barkóczy, Újfalussy, Iklódi, Bogcha és Izsák családok. A XIX. század közepéig ugyanezek voltak a földesurai, a XX. sz. elején pedig a gróf Vay, báró Uray és Teleki családok bírtak itt nagyobb területtel. Lakói a középkorban magyarok voltak, de egyes források

szerint az Oroszpályinak nevezett falurészben északról jött szlávoknak is kellett laknia. A XVI. században lakossága lecsökkent, ekkor újabb telepítés történt, ezúttal a románok kerültek be. A XIX. században is számottevő idegen népelem jelenlétéről tudnak a források. A század közepén Fényes Elek még magyar-országi falunak nevezi. 1856. április 8-án egy óriási tűzvészben leégett az egész falu, csak a református templom maradt sértetlen; az egyház ekkor elvesztette úrasztali felszerelését és irattárát. A XIX. század közepén 316 református és 822 más, az 1911-13. évi névtárak szerint 541 református és 1431 más vallású lakos élt itt.

A község az 1860-as években közigazgatásilag a Nyíri, 1870-től a Mátészalkai járáshoz tartozott, majd Mátészalka városkörnyékének része lett. A XX. század elején önálló nagyközség volt. 1969-től közös községi tanács székhelye, a társközsége Nyírparasznya, az 1980-as évek közepétől 1990-ig önálló községi tanácsú település. Jelenleg önálló község. (www.opalyi.hu/.)

A falu késői fejlődésére mindenképpen hatással van a térség kulturális és gazdasági központja Mátészalka. Infrastrukturális szempontból az ország élmezőnyébe tartozik Ópályi. A 90-es évek előtt szilárdburkolatú utak épültek és vezetékes ivóvízhálózat. A 90-es évek után a fejlődés felgyorsult, előbb a telefonhálózat, majd 1993-ban a gázhálózat, 1995-ben szennyvízhálózat valósult meg. Az utóbbi években felújították a Nyírparasznyi utat, a Széchenyi utca, amely 6 méter széles aszfaltburkolatot kapott, a Kraszna-híd, a vasútállomás peronja. 2000-ben a régi görögkatolikus temetőből kialakították a Millenniumi Emlékparkot, megkezdték az iskola bővítését 10 tanteremmel konyhával és ebédlővel. 2001-ben az évek óta beázó iskola tető felújítására került sor megyei vis maior támogatásból, egy utca az árvízi védekezés során károsodást szenvedett, ennek felújítása megtörtént. Felújították a labdarúgó pálya gyepszőnyegét. 2000-ben bevezették a rendszeres szemétszállítást. Megkezdték a község közterületeinek, közttereinek parkosítását, virágosítását. Pályázat útján sikerült egy traktort tololappal, és a hozzátartozó munkagépeket megszerezni. A fejlesztésekhez szükséges támogatásokat pályázat útján vagy a Megyei Területfejlesztési Tanács, vagy a Megyei Munkaügyi Központ, vagy az OFA, vagy a kormány biztosította.

Ópályiban nem fejlődtek ki olyan vállalkozások, melyek a foglalkoztatás gondját meg tudnák oldani. Legjelentősebb foglalkoztató az önkormányzat és intézményei, emellett kisebb 1-2 személyes családi vállalkozások működnek. Jelentős számú dolgozó kap munkalehetőséget Mátészalka üzemében.

A cigány kisebbség felemeléséért több mint 40 lakás került felújításra, telkeket alakítottak ki, megoldották a belvízelvezetést lakóterületükön, több mint 600 méter járdát építettek, beindították a felnőttképzést a 7. és 8. osztály elvégzésére, az óvodában új csoportot indítottak részükre, az iskolában felzárkóztató foglalkozásokon vesznek részt.

Az utóbbi években bevezették az Általános Iskolában az alapfokú művészeti oktatást, az úszásoktatást. Aktív sportélet folyik, megyei II. osztályú felnőtt és ifjúsági csapat, serdülő és utánpótlás csapat, és az Ópályi Öregfiúk rendszeres játszanak bajnokságban. A női és férfi kézilabda csapatunk megyei I. osztályban szerepel.

A Görög-katolikus, Római katolikus és Református egyház ad lehetőséget a lakosok hitéletének gyakorlására. Az Ópályiak Baráti Köre évek óta kiemelkedő rendezvényekkel szolgálja ki a települést, és a környék lakóit. Az Ópályiak Világtalálkozóit, Majálisokat, Arató Ünnepek színesítik a falu életét. 1995-óta jelenik meg az *Ópályi Hírlap* a Baráti Kör gondozásában. Mazsorett csoportot, modern tánccsoportot, néptánccsoportot hoztunk létre. Megalakult a Cinkés Zenekart. Ezek a csoportok évek óta sikerrel szerepelnek megyei és környékbeli rendezvényeken, Ki Mit Tudokon. Pályázat útján sikerült létrehozni a község információs központját a TELEHÁZ-at.

A költségvetés majdnem 30%-át teszi ki a 30-35 millió Ft-os éves segélykeret. A Bursa Hungarica pályázat keretében átlagosan 45 fiatalt támogatnak.

Népcsoportok

2001-ben a település lakosságának 83%-a magyar, 17%-a cigány nemzetiségűnek vallotta magát.

Ópályi Önkormányzat

Nevezetességek

- Millennium Park,
- Október 23 emlékszobor
- Falumúzeum

A település demográfiai mutatói

Ópályi Község lakosságának száma 3105 fő, amelyből a 0-18 éves népesség száma 897 fő. Az ellátások szervezése kapcsán figyelembe veendő számok e korcsoporton belül: a 0-3 éves korúak száma 167 fő, a 4-7 éves korú gyermekek száma 185 fő, a 8-14 évesek száma 314 fő, míg a 15-18 évesek száma 231 fő, nyugdíjkorhatárt betöltöttek 650 fő, az aktív korú nem foglalkoztatottak száma 370 fő, a többi aktív korú kereső, illetve munkahellyel nem rendelkező regisztrált munkanélküli.

Az első csoportnak az anya és gyermekvédelmi feladatok, illetve a védőnői szolgálat szervezése, a második csoportnak az óvodai ellátás, illetve a napközi otthonos ellátás, a harmadik csoportnak az általános iskolai oktatás és napközi otthoni ellátás, ezen túlmenően a gyermekétkeztetés, míg a negyedik csoportnak középiskolai továbbtanulás szervezése vonatkozásában van jelentős szerepe.

A korcsoportokon belül egyre nagyobb a cigány kisebbséghez tartozók aránya. Mind az óvodás mind az iskoláskorúaknak esetében **90 %-a** tartozik ehhez a csoporthoz.

A középfokú oktatási intézményben tanuló cigány kisebbséghez tartozók száma az utóbbi 5 évben átlagosan **20 fő**.

Ennek az összetételnek – természetesen egyéb okok közrehatásának is betudhatóan – egyik következménye az, hogy a középiskolai végzettséggel, illetve diplomával rendelkező fiatalok többsége elvándorol a településről. Azok viszont akik csak az alapfokú oktatásban vesznek részt, a településen maradnak.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2007	2931	
2008	2873	98%
2009	2890	101%
2010	2830	98%
2011	2847	101%
2012	2924	103%
2013	2 967	99%
2014	3 004	101%
2015	3 010	100%
2016	3 074	102%

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek együttes száma. A lakónépesség száma nem számottevően, de évről évre növekszik.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

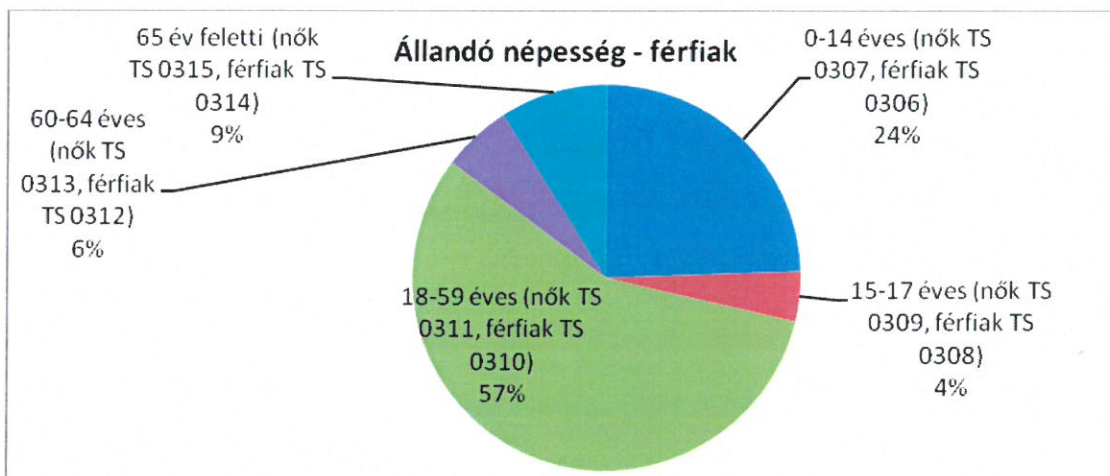
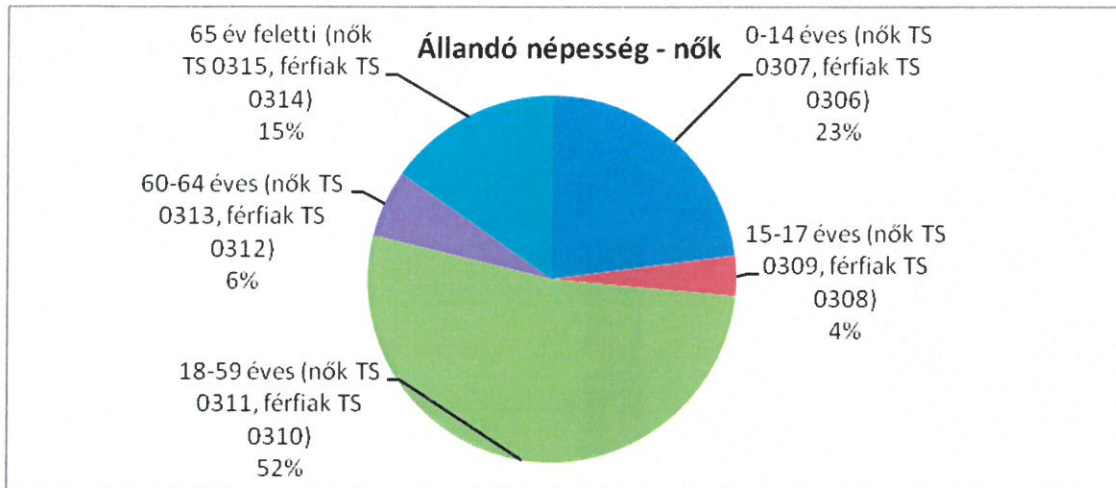
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	1 625	1 627	3 252	49,97%	50,03%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)	176	5		%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	373	398	771	11,47%	12,24%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	57	68	125	1,75%	2,09%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	851	920	1 771	26,17%	28,29%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	96	94	190	2,95%	2,89%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	248	147	395	7,63%	4,52%

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

Állandó népesség száma az adott területen bejelentett lakóhellyel állandó lakással rendelkező személyek száma, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük ideiglenes

lakásuk. Az állandó népesség korösszetételét tekintve legnagyobb számban az aktív korú lakosság van 1771 fővel. A település állandó népesség számából kitűnik, hogy a nők aránya korosztályonként változó.

3. számú táblázat - Öregedési index

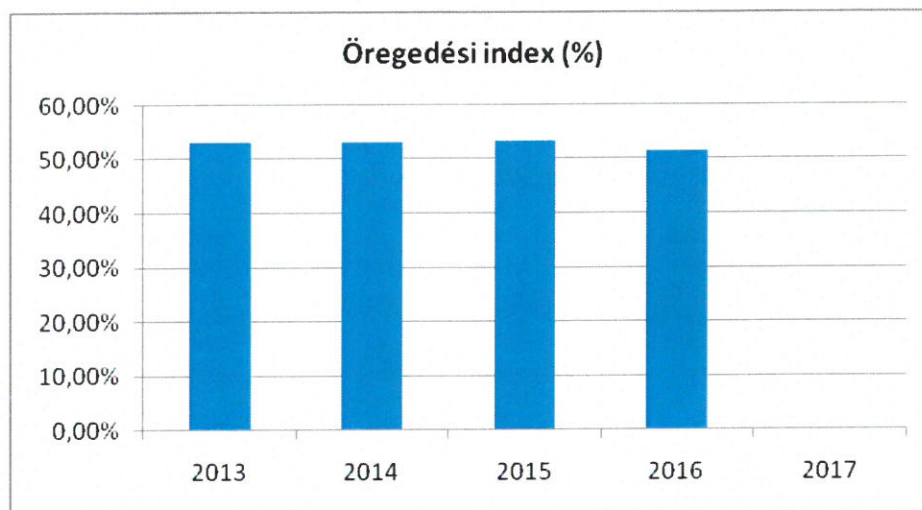
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2001	489	794	61,6%
2008	327	675	48,4%
2009	340	690	49,3%
2010	344	671	51,3%
2011	350	678	51,6%
2012	354	693	51,08%
2013	369	698	52,87%

2014	381	718	53,06%
2015	389	732	53,14%
2016	395	771	51,23%

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

Az öregedési index azt jelenti, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut.

A település öregedési mutatószámai évenként csökken, tehát a lakosság arányát tekintve egyre fiatalodik a lakosság.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2008	47	90	-43	-13,97
2009	119	112	7	2,25
2010	60	105	-45	-14,56
2011	78	102	-24	-7,73
2012	58	86	-28	-9
2013	46	71	-25	-8
2014	72	84	-12	-3,79
2015	84	111	-27	-8,5
2016	102	93	9	2,77

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

A belföldi vándorlási mutató szerint a település vonzereje többnyire negatív előjelet mutat, tehát az elvándorlás a jellemző. Ez azért aggasztó, mert a falu minden szempontból élhető település, kivéve a helyben található munkahelyek számát. Amennyiben a lakosság főleg a fiatalok számára a munkához való hozzáférés megoldódna, a helyben maradás sem jelentene számukra gondot.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2008	60	35	25
2009	65	30	35
2010	50	28	22
2011	60	26	34
2012	50	32	18
2013	50	24	26
2014	53	22	31
2015	52	36	16
2016	64	33	31

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

Természetes szaporodás pozitívelőjelű a településen, ami azt jelenti, hogy az élve születések száma több mint az elhalálozások száma. Ez is annak a bizonyítéka, hogy a falu nem előregedő, a gyermekek és a fiatalok mellett egyre több esetben kell figyelni a főleg egyedül élő, magukra maradt idős emberekre.

Értékeink, küldetésünk

A társadalmi esélyegyenlőtlenségek megszüntetése az Európai Unió és hazánk törvényi előírásainak betartása mellett a település számára is alapvető jelentőségű, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a jó minőségű szolgáltatásokra– függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések az ő esélyegyenlőségüket kell, hogy elősegítse.

A helyi esélyegyenlőségi programnak kiemelt figyelmet kell fordítania:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;
- a nevelés, oktatás területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére;
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására;
- munkaerő-piaci szegregáció visszaszorítására, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására;

- a lakóhelyi szegregáció felszámolására;
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítésére a döntéshozatalban, a közügyek irányításában.

Célunk, hogy Ópályi község olyan település legyen, ahol érvényesül az elsődleges alapelv, mely szerint minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet miatt.

Ópályi Község Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programjának célja a helyi viszonyokhoz igazodó, a hátrányos helyzetben élő állampolgárokat segítő, támogató feladatok rendszerezése, ütemezése, az eddig jól bevált hagyományok megerősítése, megtartása.

Ezen belül feladatok:

- a) Az összetartó, szolidáris társadalom erősítése, a hátrányos megkülönböztetés megszüntetése, az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára.
- b) A megfelelő pénzbeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutás, valamint az önkormányzat intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása.
- c) A foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.
- d) Az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok lehetőségének kiszűrése.
- e) A hátrányos helyzetű egyének és csoportok esélyegyenlőségének előmozdítása társadalmi folyamatokban, a már eddig jól bevált hagyományok megerősítése, megtartása, valamint szükség esetén új támogató szolgáltatások bevezetése, melyek csökkentik a meglévő hátrányokat, hozzájárulnak a nagykőrösi állampolgárok életminőségének javításához.
- f) A diszkriminációmentesség és szegregációmentesség biztosításával a társadalmi integráció támogatása.

Az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő etikai elvek:

- a) Megkülönböztetés tilalma, egyenlő bánásmód elve: A közszolgáltatások működésében meg kell előzni az állampolgárok hátrányos megkülönböztetését.
A megkülönböztetés tilalma vonatkozik a lakosok bármilyen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti diszkriminációjára.
- b) Az emberi méltóság tiszteletben tartása: Az állampolgárok emberi értékük, méltóságuk, egyediségük alapján tiszteletet érdemelnek, érdekeiket figyelembe véve olyan körülményeket és légkört kell kialakítani, melyek ezeknek az alapvetőértékeknek a megőrzését és megerősítését szolgálják.
- c) Szolidaritás: A társadalom számára minden állampolgár egyformán értékes, ezért a város minden közösségének és polgárának érdeke a szolidaritás erősítése, mely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját,

Önkormányzatunk működése során az esélyegyenlőség megvalósítását - az EU elvárásoknak is megfelelően - horizontális elvként kell meghatározni, melynek át kell hatnia az Önkormányzat valamennyi tevékenységét: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását, és a helyi szintű közpolitikák alakítását egyaránt.

Ópályi Község Önkormányzata és szervei tudatában vannak annak, hogy munkáltatóként, intézményfenntartóként, közvetlen szolgáltatóként, pályázóként és a közpolitikák alakítójaként is kötelesek megtartani valamennyi jogviszonyukban és eljárásukban az egyenlő bánásmódról és az

esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben (Ebktv.) meghatározott egyenlő bánásmód követelményét.

- Ópályi Község Önkormányzata elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítása iránt, minden polgára számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhassanak, tanulhassanak és élhessenek a településen, és lehetőségeihez mérten megtesz mindent annak érdekében, hogy megakadályozza bárki áldozattá válását.
- Ópályi Község Önkormányzata a képviselő-testület és szervei döntéseiken keresztül is kifejezik elkötelezettségüket az esélyegyenlőség területén.
- A jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a település a társszervekkel, társulásaival, civil szerveződésekkel, egyházakkal, önszerveződő közösségeivel, egyesületeivel és alapítványokkal együttműködve közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.
- Az Önkormányzat és intézményei maradéktalanul betartják az egyenlő bánásmódra vonatkozó uniós és hazai jogszabályokat, a megkülönböztetés elleni küzdelemben vezető szerepet vállalnak és felhasználva helyzetüket és a befolyásukat, ahol csak lehetséges, segítenek leküzdeni a diszkriminatív akadályokat.
- Ösztönözik a hátrányos helyzetű csoportokat és egyéneket, hogy vegyenek részt a közösség életében.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Ópályi település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

Fő célkitűzéseink:

- az esélyegyenlőség folyamatos érvényesítése a különböző önkormányzati határozatok meghozatalában, intézkedések megtételében,
- a hátrányos megkülönböztetés csökkentése, megszüntetése,
- a diszkrimináció tilalma,
- egyenlő bánásmód és az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a településen élő személyek számára *(faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül)*
- A település vezetősége gondoskodik arról, hogy a különböző intézmények közötti együttműködés az esélyegyenlőség biztosítása érdekében megvalósuljon a
 - közoktatási,
 - a foglalkoztatási,
 - a közművelődési,
 - a szociális,
 - az egészségügyi,
 - más közszolgáltatási területen.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Nyertes pályázatok 2013-2018 között:

- **A projekt kódja:** VP6-7.2.1-7.4.1.1-16 - A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztésére
A projekt címe: „Falusi galéria és helytörténeti gyűjtemény épület infrastrukturális fejlesztése Ópályiban” –
A támogatás összege: 33948746.- Ft
- **A projekt kódja:** TOP-3.2.1-15-SB1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
A projekt címe: „Ópályi Jókai Mór Általános Iskola épület energetikai korszerűsítése” –
A támogatás összege: 199914366.- Ft
- **A projekt kódja:** TOP-4.1.1-15-SB1 - Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
A projekt címe: „Gyermekorvosi ellátás és Védőnői szolgálat infrastrukturális fejlesztése Ópályiban” –
A támogatás összege: 60000000.- Ft

- **A projekt kódja:** KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16 - Csatlakoztatási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez
- A projekt címe:** „Ópályi Község Önkormányzata ASP KÖZPONTHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSA” –
- A támogatás összege:** 7000000.- Ft

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország Alaptörvénye

Az Alaptörvény XV. cikk (1-5) bekezdései szerint „A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.” „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.” „A nők és férfiak egyenjogúak.” „Magyarország esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” „Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Ópályi Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Magyarországi helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.) 42 § 1. pont és az 53. § (1) bekezdés felhatalmazása alapján, az Alaptörvény 32 cikk (1) bekezdés a) és d) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatában az önkormányzat által ellátott feladat- és hatásköröket az alábbiakban határozza meg.

„(1) A Képviselő-testület gyakorolja az önkormányzati jogokat, ellátja a jogszabályokban meghatározott és az önként vállalt feladatokat.

(2) A Képviselő-testület főbb feladat-, és hatáskörét – benne az önként vállalt feladatokkal együtt tartalmazza”²

Képviselő-testület főbb feladat és hatásköre

I. A helyi közügyek, valamint a helyi önkormányzati feladatok:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmények elnevezése;
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások,
5. környezet-egészségügyi (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása, filmszínház, előadóművészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme, a helyi közművelődési tevékenység támogatásai, védelme
8. szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
9. lakás- és helyiséggazdálkodás;
10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkár elhárítás?
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem helyi közfoglalkoztatás;
13. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
14. kistermelők, őstermelők számára – a jogszabályban meghatározott termékek értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
15. sport, ifjúsági ügyek;
16. nemzetiségi ügyek;
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
19. hulladékgazdálkodás;
20. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásáért felelősnek minősül.

II. Önként vállalt önkormányzati feladatok:

1. nemzetközi kapcsolatok ápolása,
2. kitüntetések adományozása,
3. széles közösséget érintő rendezvények szervezése, támogatása (falunap, advent stb.)
4. civil szervezetek anyagi támogatása”³

A Képviselő-testület kizárólagos hatáskörébe tartozik a fenti feladat és hatásköröket érintő helyi rendeletek alkotása, végrehajtása.

² Ópályi Község Önkormányzatának Szervezeti és Működési Szabályzata

³ Ópályi Község Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata

Munkáltatóként az önkormányzat valamennyi intézményvezetőjével szemben alapvető elvárás a munkavállalók egyéni szempontjainak humánus kezelése, amelyet a vonatkozó belső szabályzatokba (közszolgálati szabályzat, szervezeti és működési szabályzatok) is beépülnek.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az esélyegyenlőség megvalósításához szükséges program-elemeket az önkormányzat gazdálkodását meghatározó stratégiai dokumentumok tartalmazzák. Ezek a következők:

- költségvetési koncepció,
- településfejlesztési koncepció,
- a települési támogatások helyi szabályozásáról szóló rendelet,
- vagyongazdálkodási koncepció,
- gazdaságfejlesztési koncepció
- sportfejlesztési koncepció
- helyi építési szabályzat és szabályozási terv

Kiemelt kapcsolódó dokumentum oktatási intézményeinek esélyegyenlőségi terve. Az esélyegyenlőségi terv eredményei és intézkedési tervei beépülnek jelen dokumentumba is.

Ópályi Község Képviselő-testülete 2013-2020. évre vonatkozó településfejlesztési koncepcióját 2013. március 7-ei ülésén fogadta el. Az előírások hatálya kiterjed Ópályi Község közigazgatási területére. A község közigazgatási területén területet felhasználni, továbbá telket alakítani, építményt, építményrészt, épületegyüttest építeni, átalakítani, bővíteni, felújítani, helyreállítani, korszerűsíteni és lebontani, elmozdítani, a rendeltetést megváltoztatni és ezekre hatósági engedélyt adni e koncepció rendelkezéseinek megfelelően lehet. A település településszerkezeti terve az Önkormányzat 21/2013. (III. 07.) sz. határozatával megállapított **településfejlesztési koncepción** alapul.

Az önkormányzat feladatellátása, ezzel együtt a finanszírozási rendszer is 2013. évtől átalakult. A korábban az önkormányzatok által ellátott feladatok egy része az államhoz került. Ezzel együtt a feladatellátást szolgáló, eddig az önkormányzatoknak átengedett források nagyobb része, illetve egyéb, feladatokhoz szorosan nem kötődő támogatások egy része is átirányításra került a központi költségvetésbe. Az önkormányzatoknál maradó feladatok nagyobb részét a klasszikus értelemben vett önkormányzati feladatok (igazgatási feladatok, településüzemeltetés, közvilágítás stb.) teszik ki. Ezen helyi közügyek ellátását 2013-tól egy – az önkormányzatok jövedelemtermelő képességétől függő – általános jellegű támogatás biztosítja. Ezek figyelembevételével készül az önkormányzat **költségvetési koncepciója**.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Ópályi Község Önkormányzata az alábbi társulásoknak tagja:

- Szatmári Többcélú Kistérségi Társulás abból a célból jött létre, hogy a kistérség lakossága az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jusson hozzá, és az Önkormányzatok ezen megállapodás keretében történő együttműködéssel minél teljesebb, forrásaik célszerű és optimális felhasználásával biztosítsák a mind magasabb szintű ellátást, közszolgáltatást és a településfejlesztést.
- Szatmári Kistérségi Egyesített szociális- és Egészségügyi Alapellátási Intézmény Gyermekjóléti Társulása azzal a céllal jött létre, hogy az Önkormányzatok ezen megállapodás keretében történő együttműködéssel minél hatékonyabb, célszerűbb szociális és gyermekjóléti ellátást biztosítsanak a településen élő lakosság számára. Önkormányzatok kötelező feladataként a szociális alapszolgáltatások biztosítása, a nem kötelező alapszolgáltatásokhoz való hozzájárulás biztosítása a szociálisan rászorulóknak részére, a krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára segítséget nyújtson.

Az önkormányzatok számára a társulások létrehozása, fenntartása azért célszerű, mert a társulások a kiegészítő állami támogatások igénybevételeire jogosulttá válnak, mely a társulások részére a közösen fenntartott intézmények költségtakarékosabb működtetését eredményezik.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok a Központi Statisztikai Hivatal, NAV, VÁTI Nonprofit Kft. (teljes nevén VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft.), TEIR - az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, TÁKISZ, a helyi önkormányzat adatbázisa, valamint a helyi adatgyűjtés szolgálta, melyeket a HEP táblázatai, diagramjai tartalmaznak. Adathiány a fogyatékkal élők, idősekre vonatkozó kérdéskörben tapasztalható.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia megfogalmazza, hogy ma Magyarország egyik legsúlyosabb gondja a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén, valamint a hátrányos helyzetű térségekben és települések periferiáján növekvő és újonnan kialakuló rossz lakhatási körülmények. Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A hatékony társadalmi felzárkózást szolgáló programok tervezéséhez és végrehajtásához szükséges a hazai cigányság helyzetének jobbítását szolgáló eddigi programok módszeres áttekintése és a romák helyzetét érdemben javító cselekvési terv megalkotása is, mely egyszerre céloz meg minden szegénységben élő, de külön nevesíti azokat a módszereket és intézkedéseket, melyek biztosítják a romák valóságos bevonását.

A népesség összetételében Magyarországon belül az Észak-alföldön a legmagasabb a roma lakosság aránya, akiket a szegénységi tényezők közül a települési és az etnikai hátrányok egyaránt érintenek. Ezen a területeken élők szegénysége az országoshoz képest magas, melyre a szociális ellátórendszer nem minden esetben tud hatékony segítséget nyújtani. Az itt élő lakosság egészségügyi helyzete, jóval alatta marad az országos átlagnak. Jellemző a régióra, hogy nagyon sok az előregedő település, mely magyarázható a magas munkanélküliséggel a fiatalok településről való elvándorlásával.

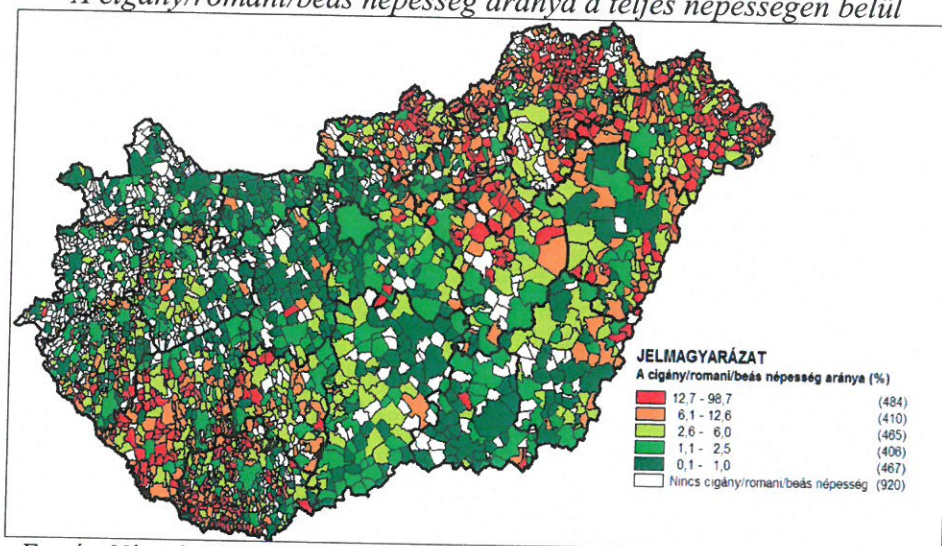
Szegregátumok megoszlása régióként, 2010

Régió	Szegregátumok száma	Települések száma ahol szegregátumok található	Arányszám (%)	Szegregáltan élők száma
Észak-Alföld	425	204	52,4	106.870
Észak-Mo.	350	196	32,1	75.280
Budapest	32	10 kerület	43,5	20.263
Pest megye	117	54	28,8	17.961
Dél-Alföld	159	66	26	29.322
Dél-Dunántúl	253	145	22,1	26.049
Közép-Dunántúl	137	60	17,5	15.391
Nyugat-Dunántúl	160	88	13,4	8.431
Összesen	1633	823	26,2	299.567

Forrás: Domokos Veronika-Herczeg Béla (2010) Terra Incognita: magyarországi szegény- és cigánytelepek felmérése – első eredmények. Szociológiai Szemle 20. évf. 2010/3. sz. pp. 82-99. saját szerkesztés

A táblázatban szereplő adatok alapján jól látszik, hogy 2010-ben az Észak-Alföldi régióban található legnagyobb számban a szegregátumok, mely a romák területi megoszlásával hozható összefüggésbe. A legnagyobb lélekszámban (106.870 fő) az Észak- Alföldi régióban élnek szegregált lakókörnyezetben.

A cigány/romani/beás népesség aránya a teljes népességben belül

Forrás: Népszámlálás (2011, <http> 10)

A cigányság életkori összetétele lényegesen fiatalabb népességet mutat, mint a nem cigány népességé. A romák több mint 60%-a vidéken, falusias környezetben, többnyire szegregátumokban, igen rossz lakáskörülmények között él. A roma népesség iskolázottságára jellemző, hogy az átlag alatti. A rendszerváltás utáni magyar társadalom egyik nagy jelentőségű eredménye az érettségit adó középiskolák tömeges elterjesztése, és ezzel az egyetem felé vezető utak széles körű demokratizálása. Ebbe a folyamatba azonban a roma fiatalok tömegei nem tudtak bekapcsolódni.

A roma fiatalok felzárkózása az általános iskolában folytatódott, azonban az érettségit adó középiskolába történő továbbtanulásuk 15 százalék alatt maradt, szemben a 80 százalék feletti országos átlaggal. A továbbra is relatíve kevés továbbtanuló roma fiatal sokkal inkább tanul szakiskolákban (szakmunkásképzőkben), és sokkal inkább morzsolódik le, mint nem roma társaik.

A 18–59 éves népesség legmagasabb iskolai végzettségének aránya a teljes érintett népességcsoporthoz viszonyítva, 2001 (összesen 100%).

A cigány népesség foglalkoztatási rátája egyes kutatások szerint alig éri el a 20%-ot. Számos gazdasági-társadalmi folyamatot tapasztalunk, amelyek kedvezőtlenül érintik a leghátrányosabb helyzetű térségeket, illetve társadalmi csoportokat.

A 2010-es szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai évét követően az Unió 2020-ig megfogalmazott stratégiájában az 5 fő cél egyikeként tekint a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre. Az uniós stratégia átfogó célja a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának 20 milliós csökkentése. Magyarország részéről az ehhez kapcsolódó vállalat mintegy félmillió ember kíségetése a szegénységből. A vállalat ambiciózus, megvalósítása nem képzelhető el összehangolt, célzott beavatkozások nélkül. Ugyancsak több szakterület együttműködésére van szükség a foglalkoztatás terén kitűzött cél, az 1 millió új munkahely eléréséhez, valamint az oktatási cél, az iskolai lemorzsolódás 11,4%-ról 10 százalékra csökkentése sem csupán az oktatási intézményrendszer feladataként értelmezhető.

A leszakadó helyzetű társadalmi csoportok, a romák integrálása olyan szükséges beruházást jelent, amely hosszú távon pénzügyi szempontból is előnyös. Hatalmas potenciál rejlik a munkanélküliek tömegének munkaerőpiacra történő visszajuttatásában, mely egyben hozzájárul a versenyképesség javításához és – a szociális transzferekből élők számának csökkenése révén – a szociális biztonsági rendszerek fenntarthatóságához is.

A település a 42 leghátrányosabb kistérségbe tartozik, ami minden erőfeszítés ellenére érezteti a hatását. A munkahelyek hiánya, az elhelyezkedési esélyek rohamos csökkenése a szerény körülmények között élő emberek, családok rohamos lecsúszásához vezethet.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában. A roma nemzetiség Magyarország legnagyobb etnikai csoportja. A csökkenő nem-roma népességgel szemben létszámuk nő, és a demográfiai előrejelzések szerint a következő 50 évben népességen belüli arányuk a jelenlegi 5%-ról 11%-ra emelkedik. Az etnikai hovatartozás azonban nem jelent egyértelműen szegénységet. A romák szegénységét az okozza, hogy esetükben gyakran együtt járnak a szegénységet valószínűsítő körülmények, mint például a magasabb gyereklétszám, az alacsony iskolázottság, a hátrányos településen való élés. A roma népesség iskolázottsági színvonala a különböző pozitív intézkedések ellenére is rendkívül alacsony. Képzettségi szintjük az utóbbi években ugyan jelentősen emelkedett, de a többségi társadalomból való elmaradásuk nem mérséklődött. Munkaerő-piaci szempontból a piacgazdasági átalakulás egyik legnagyobb vesztese a roma közösség. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren a hátrányos helyzetű csoporthoz tartozik, ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és gazdasági versenyképesség javításától. A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is a legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhöz tartoznak.

Ópályi községben a mélyszegénységben élők jövedelmi helyzetére jellemző, hogy a családok jelentős többségében a szülők egyike, vagy mindkettő munkanélküli. Mivel az 1993. évi III. törvény meghatározza, hogy a település önkormányzata által folyósított foglalkoztatást helyettesítő támogatást családonként csak egy nagykorú személy veheti igénybe, így sokszor a másik szülő ellátatlan, semmilyen jövedelemmel nem rendelkezik.

A településen 890 db lakóingatlan található. A családok kevés kivétellel saját tulajdonú családi házban élnek. A szegregációban több generáció él együtt. A házak jövedelmi helyzetűtől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak. A lakások kb. 70 %-a összkomfortos (villany, víz, gáz, telefon, kábeltévé, internet).

A családok vagyoni helyzetére jellemző, hogy az általuk lakott családi ház az egyetlen tulajdonuk, amelyet az esetek többségében jelentős lakáshitel terhel. Az elmúlt évtizedekben kialakított otthonok fenntartása azonban ma már egyre nehezebb. Ennek legfőbb oka a nagymértékű munkanélküliség. A lakást terhelő rezsiköltségek is számottevően növekedtek az elmúlt évek során, így a mélyszegénységben élő vagy roma családok sok esetben küzdenek a közüzemi szolgáltatások megtartásáért, vagy visszakapcsolásáért is. Az emberek többsége a korábban összegyűjtött megtakarításait feléli, újabb megtakarításokra nincs lehetőség. Elmondható, hogy jelenleg a nyugdíj tűnik a legbiztosabb bevételi forrásnak. A lakosság megtakarításairól nincs adat. Több hektáros földterülettel több vállalkozó rendelkezik, ezeken a területeken mezőgazdasági tevékenység folyik.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A hazai munkaerő-piaci helyzet egyik legfőbb jellemvonása az alacsony foglalkoztatási szint, mely magas munkanélküliséggel és inaktivitással párosul. A 2008 végén kibontakozott gazdasági válság

a korábban kialakult negatív folyamatokat tovább erősítette, tovább csökkenő foglalkoztatást és növekvő munkanélküliséget jelentett. A hazai foglalkoztatottság csökkenése 2010 végére megállt, 2011-ben a stagnálást enyhe növekedés követte, a munkanélküliség a korábbi évek növekedése után némileg mérséklődött. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a munkanélküliségi rátát tekintve a Mátészalkai térségben igen jelentős a munkanélküliség. A rendszerváltás után a helyi Krasznamenti MGTSZ felszámolásra került. Az addig itt, fizikai munkát végző, de szakképesítéssel nem rendelkező emberek elhelyezkedési esélyei a nullával lettek egyelők. Az évek múlásával, életkoruk előre haladásával sokaknak a mai napig is csak a különböző segélyezési formák, alkalmi munkák biztosítanak szerény megélhetést.

Ópályi lakosság foglalkoztatottságát kiemelkedően befolyásolja, hogy a településen nagyon kevés munkahely van. A településen a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, mely a 2017-es évben az intézményeiben és közcélú munkában összesen 181 főt foglalkoztatott. A lakosság aktív korú polgárai naponta ingáznak, jellemzően a szomszédos Mátészalka városba. A munkát vállalni akaró emberek a megélhetés érdekében vállalják a napi ingázást. Ennek ellenére igen nagyszámú a munkanélküli emberek aránya a községben.

A többi munkahelyet jellemzően a községben üzemeltetett kisvállalkozások adják, amely kb. 40 fő és családja számára biztosít bevételi forrást. Csak az 5 km-re található Mátészalkán, ill. a 15 km-re található Vásárosnaményban található olyan foglalkoztató üzem illetve ipari létesítmény, ahol nagyobb számú munkaerőt tudnak alkalmazni.

Több évtizeden keresztül a mezőgazdaság jelentette a megélhetést. Mivel a Termelőszövetkezet megszűnt, a termőföld jelentős részét pár őstermelő birtokolja. Így, ami régen egy egész falu megélhetését biztosította, ma már csak pár családot.

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2008	1000	1061	2061	149	14,9%	238	22,4%	387	18,8%
2009	1018	882	1900	177	17,4%	248	28,1%	425	22,4%
2010	1071	1063	2134	165	15,4%	259	24,4%	424	19,9%
2011	1010	1076	2086	167	16,5%	270	25,1%	437	20,9%
2012	1005	1052	2057	168	16,7%	264	25,0%	432	21,0%
2013	1 000	1 051	2 051	150	15,0%	252	24,0%	402	19,6%
2014	999	1 065	2 064	120	12,0%	213	20,0%	333	16,1%
2015	999	1 056	2 055	86	8,6%	161	15,2%	247	12,0%
2016	1 004	1 082	2 086	90	8,9%	157	14,5%	247	11,8%

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

Ezen adatok rámutatnak, hogy a 15-64 év között lakónépesség körében a nyilvántartott álláskeresők száma a 2008. évtől kezdve folyamatosan emelkedett.

Nemenkénti bontásban is jól látszik, hogy mind a férfiak mind a nők esetében a 2008-as adathoz képest folyamatosan emelkedett a nyilvántartott álláskeresők száma.

A településen jelenleg nem tapasztalhatók olyan gazdasági folyamatok, melyek az állástalanok számát csökkenthetnék, az önkormányzat a legfőbb foglalkoztató közcélú foglalkoztatás keretében. Az önkormányzat részt vesz a Kormány által meghirdetett Startmunka közfoglalkoztatási programban, ennek keretében négy területen indított különböző projekteket. Pl. mezőgazdasági termelés, mezőgazdasági utak karbantartása, csapadékvíz-elvezető árkok tisztítása, burkolása, valamint a téli és egyéb értékteremtő munkákban.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	388	425	424	437	484
20 éves és fiatalabb	fő	36	36	36	33	39
	%	9,3%	8,5%	8,5%	7,6%	8,1%
21-25 év	fő	61	61	71	72	78
	%	15,7%	14,4%	16,7%	16,5%	16,1%
26-30 év	fő	49	56	52	57	63
	%	12,6%	13,2%	12,3%	13,0%	13,0%
31-35 év	fő	64	74	65	57	61
	%	16,5%	17,4%	15,3%	13,0%	12,6%
36-40 év	fő	59	60	66	69	74
	%	15,2%	14,1%	15,6%	15,8%	15,3%
41-45 év	fő	42	56	52	50	54
	%	10,8%	13,2%	12,3%	11,4%	11,2%
46-50 év	fő	35	43	35	42	47
	%	9,0%	10,1%	8,3%	9,6%	9,7%
51-55 év	fő	27	28	36	37	42
	%	7,0%	6,6%	8,5%	8,5%	8,7%
56-60 év	fő	15	11	11	20	26
	%	3,9%	2,6%	2,6%	4,6%	5,4%
61 év felett	fő	0	0	0	0	0
	%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		402	332,75	246,5	246,75	224,75
20 év alatti (TS 1002)	Fő	24	28	19	19	15
	%	5,8%	8,3%	7,5%	7,6%	6,5%
20-24 év (TS 1003)	Fő	70	45	39	34	31
	%	17,4%	13,4%	15,7%	13,6%	13,9%

25-29 év (TS 1004)	Fő	50	48	33	31	26
	%	12,5%	14,3%	13,5%	12,5%	11,5%
30-34 év (TS 1005)	Fő	47	40	31	30	23
	%	11,6%	12,0%	12,5%	12,3%	10,2%
35-39 év (TS 1006)	Fő	51	38	22	25	23
	%	12,6%	11,4%	8,7%	10,0%	10,2%
40-44 év (TS 1007)	Fő	56	46	39	36	28
	%	13,8%	13,8%	15,7%	14,6%	12,6%
45-49 év (TS 1008)	Fő	41	38	19	28	29
	%	10,1%	11,5%	7,7%	11,2%	12,7%
50-54 év (TS 1009)	Fő	35	25	21	20	20
	%	8,6%	7,5%	8,6%	8,2%	9,0%
55-59 év (TS 1010)	Fő	27	23	17	15	18
	%	6,7%	6,8%	6,9%	6,2%	7,9%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	4	4	8	10	13
	%	0,9%	1,1%	3,1%	3,9%	5,6%

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontása foglalkoztatottsági problémák különösen a 21-25 év közötti fiatalokat sújtják, az ő körükben a legmagasabb a regisztrált munkanélküliek száma, így ebben a korosztályban a meglévő problémakezelés nem elégséges, további beavatkozásokat szükséges tervezni. A pályakezdekés elhelyezkedési esélyei munkahelyek hiányában a településen kilátástalan. Egyetlen lehetőségük, hogy a szomszédos városban, egy gyárban, vagy üzletben el tudnak helyezkedni. Az alacsony iskolai végzettség még inkább megnehezíti az elhelyezkedési esélyeiket.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskereső/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2008	149	238	387	111	166	277	74,5%	69,7%	71,6%
2009	177	248	425	149	131	280	84,2%	52,8%	65,9%
2010	165	259	424	117	166	283	70,9%	64,1%	66,7%
2011	167	270	437	116	139	255	69,5%	51,5%	58,4%
2012	204	280	484	111	134	245	54,4%	47,9%	50,6%
2013	150	252	402	96	142	238	64,0%	56,3%	59,2%
2014	120	213	333	66	92	158	55,0%	43,2%	47,5%
2015	86	161	247	41	64	105	47,7%	39,8%	42,5%
2016	90	157	247	54	80	134	60,0%	50,9%	54,3%
2017	103	165	268	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

A táblázat adataiból egyértelműen kiderül, hogy a tartós munkanélküliek száma 2008 – 2010. év között növekedett, 2011. évtől kezdődően pedig csökkent. Ennek egyik fő oka a közmunka-program elterjedése, amely pár hónapig nyújt munkalehetőséget a foglalkoztatottak számára.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	269	291	560	28	10,4%	44	15,1%	72	12,9%
2009	271	290	561	28	10,3%	49	16,9%	77	13,7%
2010	276	296	572	28	10,1%	54	18,2%	82	14,3%
2011	275	295	570	27	9,8%	52	17,6%	79	13,9%
2012	273	296	569	29	10,6%	55	18,6%	84	14,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adatai szerint Ópályi Községben a 18-29 évesek száma és foglalkoztatottságuk is folyamatosan növekszik. A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma kis mértékben emelkedett.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A foglalkoztatási problémák létrejöttét befolyásolja még, hogy Ópályiban a jelenleg állástalan személyek jelentős százaléka csak a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	71,6%	80,7%	28,4%	19,3%
2011	8200,0%	90,2%	-8100,0%	9,8%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A 2011. évi népszámlálás adatai 2013. év folyamán lesznek nyilvánosak, így részleges adatokat láthatunk csupán. Ezekből azonban kiderül, hogy a 2001. évhez képest a 15 éves és idősebb lakosság száma növekedett. Iskolázottságukról pedig elmondható, hogy a 8. általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma a férfiak körében alacsonyabb százalékot mutat.

A munkanélküliek számának stagnálása együtt járt a különböző támogatásban részesítettek (jövedelempótló támogatások) – álláskeresési segély, álláskeresési járadék, rendszeres szociális segély – számának szinten tartásával. Jellemző, hogy a kereső lakosság nagyobb része minimálbérért dolgozik és a „feketemunka” is jelen van a településen.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	402	86	21,4%	184	45,6%	133	33,0%
2014	333	76	22,7%	156	46,9%	101	30,4%
2015	247	48	19,5%	115	46,8%	83	33,8%
2016	247	53	21,6%	115	46,5%	79	31,9%
2017	268	61	22,8%	133	49,8%	73	27,4%

Forrás: TeIR, Szociális Ágazati Információs Rendszer

A nyilvántartott álláskeresők száma a 2017-es évben a 2016-os évhez képest növekedést mutatott. A nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti megoszlásáról elmondható hogy az elmúlt években a 8. általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma növekedett a 8. általánosanál alacsonyabb végzettségűek számaránya nem változott számottevően.

c) közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *						
Ópályi Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Mátészalkai járás	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017	2018 01-04. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	20	71	56	91	86	92
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	5	9	17	38	23	20
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	53	88	186	110	72	56
-- Mezőgazdaság	17	34	44	29	28	26
-- Belvízelvezetés	23	2	0	-	1	2
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	8	14	28	14	10	5
-- Bio- és megújuló energiafelhasználás	-	-	19	20	8	4
-- Belterületi közutak	-	-	27	20	10	5

karbantartása										
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	-	-	28	-	-	-				
-- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	4	21	8	-	-	-				
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	17	32	27	15	14				
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-				
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-				
Mindösszesen	77	168	259	239	181	168				
Közfoglalkoztatási mutató	3,95%	8,18%	12,55%	12,27%	9,17%	8,49%				
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	123	94	92	102	100	96				
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	9	11	12	20	22	23				
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	267	211	149	139	154	127				
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	400	316	253	261	276	246				
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	20,40%	15,39%	12,24%	13,43%	13,94%	12,44%				
Közfoglalkoztatási ráta	15,61%	33,17%	51,48%	47,75%	39,68%	40,58%				
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	1 960	1 944	2 064	1 945	1 978	1 978				
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%
	11%	12%	13%	14%	15%	16%	17%	18%	19%	20%+

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

	Közfoglalkoztatásban résztvevők személyek száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2013	60	3 %	39	8 %
2014	110	5 %	72	15 %
2015	168	8 %	116	24 %

2016	177	8 %	128	27 %
2017	144	7 %	96	20 %
Forrás: Önkormányzat adatai				

Az önkormányzat a romák közfoglalkoztatására kiemelt figyelmet fordított. Közfoglalkoztatásban alkalmazottak száma a vizsgált időszakban növekedett. Az önkormányzatnál és intézményeiben nem jellemző a roma munkaerő alkalmazása. Az önkormányzatnak nincsenek eszközei a helyi romák foglalkoztatására a versenyszférában. A roma munkanélkülieket az önkormányzat a közmunkaprogram keretében tudja foglalkoztatni. A közfoglalkoztatás keretében a 2015-2016-os évben az előző évekhez képest magas volt a közfoglalkoztatásban részt vevők száma 259 és 239 fő. A közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatottak mezőgazdasági, karbantartási munkában vesznek részt.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

3.2.12. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen		- nyári diákmunka (2013-tól, minden évben)
	van	-
		-
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban		- Ifjúsági Garancia program keretében megvalósuló 25 éven aluliak foglalkoztatására irányuló program (2017-évben)
	van	
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen		-
	nincs	-
		-
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban		-
	-	-
		-
Forrás: Helyi adatgyűjtés		

Az Ifjúsági Garancia program keretében 25 éven aluliak foglalkoztatására irányuló program valósult meg 2017-ben. A regisztrált vállalkozások száma az elmúlt években növekvő tendenciát mutat, a kiskereskedelmi üzletek és vendéglátóhelyek száma viszont évek óta változatlan.

Ópályi településről könnyen megközelíthető a szomszédos város Mátészalka. A megyeszékhelyre busszal, vagy vonattal Nyíregyházára mátészalkai átszállással lehet eljutni. Kerékpárút nincs sem a faluban, sem pedig a falu és más települések között.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférés

A települési önkormányzat a foglalkoztatási programok közül egyedül a közfoglalkoztatási programot tudja felhasználni a fiatalok munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében. Míg a fizikai munkaprogramok csak a pillanatnyi megélhetés eszközei a fiatalok számára az adminisztratív közfoglalkoztatási programok biztosíthatják a valós munkatapasztalat szerzést a fiatalok számára. Az adminisztratív közfoglalkoztatás több fiatal számára biztosította a későbbi elhelyezkedés lehetőségét, amennyiben átgondolt programok keretében kerül sor a foglalkoztatásra. Az adminisztratív közfoglalkoztatásban szinte kizárólag női munkavállalók, míg a fizikai közfoglalkoztatásban többségében férfiak vesznek részt. Ez elsősorban a végzendő munka jellegéből, természetéből következik.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A településen felnőtt képző programok, és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások, helyi foglalkoztatási programok nincsenek. A Mátészalkai Járási Hivatal Munkaügyi Központja fogadja az álláskeresőket, a nem nyilvántartott munkát keresőket. Minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel. A Kirendeltség a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatokat.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzati intézményekben elsősorban fizikai munkát igénylő munkakörben (konyha, intézményi takarítás) dolgoznak olyan emberek, akik a jövedelmi viszonyaik alapján mélyszegénységben élőknek minősülnek.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Ópályi községben hátrányos megkülönböztetés sem a foglalkoztatás, sem pedig más területen nem tapasztalható.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az önkormányzat által nyújtható szociális ellátásokat az 1993. évi III. szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény szabályozza.

A törvény a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit.

(2) A helyi önkormányzatok az e törvényben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.

2. § A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.”⁴

A szociális ellátás formái:

„25. § (1) A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható.

(2)*

(3)* Szociális rászorultság esetén a jogosult számára

a) a járási hivatal - az e törvényben meghatározott feltételek szerint -

aa) időskorúak járadékát,

ab) foglalkoztatást helyettesítő támogatást,

ac) egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,

ad) a 41. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat, a 43. § szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: kiemelt ápolási díj), a 43/A. § (1) bekezdése szerinti ápolási díjat (a továbbiakban: emelt összegű ápolási díj);

b) a képviselő-testület - az e törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint - települési támogatást

állapít meg (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások).”⁵

Természetben nyújtható szociális ellátások:

„47. §* (1) Természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal

a) az 50. § (1) bekezdése szerinti alanyi közgyógyellátást, illetve az 50. § (2) bekezdése szerinti normatív közgyógyellátást, és

b) egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot állapít meg.”⁶

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2008	2075	11	0,01%
2009	2087	16	0,01%
2010	2075	21	0,01%
2011	2077	29	0,01%
2012	2057	n.a.	n.a.

⁴ Szociális törvény

⁵ Szociális törvény

⁶ Szociális törvény

2013	2 051	n.a.	n.a.
2014	2 064	1	0,0%
2015	2 055	3	0,001%
2016	2 086	3	0,001%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Látható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma alig változott az elmúlt években, közülük az álláskeresési segélyben részesülők száma nagymértékben csökkent.

Ez azzal magyarázható, hogy a munkanélküliek gyakran nem járnak utána, hogy milyen ellátásra jogosultak és, hogy mi szükséges ahhoz, hogy ellátásban részesüljenek. Sok esetben fel kell hívni a figyelmüket, hogy jelentkezzenek a Munkaügyi Központban, hogy valamilyen ellátást kaphassanak, vagy legalább regisztrált munkanélküliek legyenek.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
		Fő	%
2008	368,00	85	23,1%
2009	410,00	127	31,0%
2010	421,00	125	29,7%
2011	393,00	83	21,1%
2012	432,00	57	13,2%
2013	402,00	8,75	2,2%
2014	334,25	9,75	2,9%
2015	246,50	8,75	3,5%
2016	251,75	16,25	6,5%
2017	267,50	17,25	6,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat alapján jól látszik, hogy míg a nyilvántartott álláskeresők száma számottevően nem változott az elmúlt években, az álláskeresési járadékra jogosultak száma 2013-ig nagymértékben csökkent, a 2017-es évre ismét emelkedést mutat.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	246,5	11,98%	n.a.	n.a.
2013	265,75	12,96%	n.a.	n.a.
2014	226,50	10,97%	2,00	0,60%
2015	17,12	0,83%	3,00	1,22%
2016	16,49	0,79%	3,00	1,19%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást az az aktív korú személy kaphat a járási hivataltól, aki nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aktív korú személyek részére nyújtott támogatás, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe.

2011. január 1-től bérpótló juttatásra (BPJ), illetve 2011. szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, úgy az ellátást meg kell szüntetni.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	898	50
2009	909	61
2010	909	72
2011	911	80
2012	911	83

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az Ópályi lakosok saját tulajdonú családi házakban élnek. A 2011 volt a település lakásállománya, melyből 83 az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma, és jelenleg 100 olyan ház van a településen mely üresen áll. A lakók kihálnak, az örökösök a házak csak kevés hányadát szeretnék megtartani, a többségük értékesíteni szeretné. Ez szinte lehetetlen, annak ellenére, hogy az ingatlan árak nagyon alacsonyak.

a) bérlakás-állomány

Ópályi településen nincs egyetlen bérlakás sem.

b) szociális lakhatás

Ópályi településen nincs mód szociális lakhatás igénybevételére.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Ópályi településen nincs lakáscélra használt, nem lakáscélú ingatlan.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Az elmúlt évek során nem volt a településen olyan lakóház, amely – állapota miatt – veszélyt jelentett volna az ott lakók számára, így ezen ok miatt egyetlen esetben sem került sor, bontásra, sem pedig kiköltöztetésre. A régóta üresen álló házak némelyike már romos állapotban van, azok értékesítése legfeljebb telekárón lehetséges. A településen több veszélyeztetett lakhatási helyzet is van, de hajléktalanság nem tapasztalható.

3.4.2. számú táblázat - Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0
2011	0	0
2012	0	0

Forrás: önkormányzati adatok

e) lakhatást segítő támogatások

Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	293	n.a.
2014	338	n.a.
2015	291	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A település családjaira is hatással van a gazdasági világválság, mely a lakáshitel megnövekedett törlesztő részleteiben és a ház rezsiköltségeinek emelkedésében érzékelhető leginkább. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná, vagy náluk kapcsolhatják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A helyi lakosok rászorultságtól függően lakásfenntartási támogatást igényelhetnek. Ehhez társul még a nagymértékű munkanélküliség, melyeknek eredményeképpen egyre több háztartásra jellemző az eladósodottság.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterületen található lakóingatlanl nem rendelkezik a település, valamint egyéb lakáscélra használt ingatlan nem található.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A 2011-es népszámlálás adatainak felhasználásával elkészült az országos szegregátum térkép, a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet definiálja a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület fogalmát, amely „a szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges, szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.” A jogszabály előírja, hogy szegregálódott, illetve szegregációval veszélyeztetett területek azonosításához az ún. szegregációs mutatót kell alkalmazni, mely a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül. A két kritériumnak együttesen (vagyis személyenként) szükséges teljesülnie. Szegregátumnak minősülnek azok a területek, ahol az alacsony státuszú

népesség aránya meghaladja a 40%-ot. A szegregátumok kétezer fő alatti települések esetében a települések egésze szintjén, kétezer fő feletti települések esetében a településrészek (háztömbök) szintjén jelölhetők ki.

a) a telep/szegregátum mint lakókönyezet jellemzői

Ópályi községben 2 szegregátum van, ahol a roma lakosság elkülönülten szegregáltan él.

Az utóbbi 10 évben megfigyelhető hogy a roma lakosság egyre inkább kezd a település különböző részeibe beköltözni, ez az integrációs folyamat a szegregáció gyengülését eredményezi.

A roma lakosságra általában jellemző a rossz egészségi állapot (statisztikai adatok szerint 10 évvel korábban halnak meg, mint a nem roma társadalom tagjai), s mint azt már említettük, teletszerű, komfort nélküli lakókönyezetben élnek. A roma lakosság nagy részében megfigyelhető az alacsony iskolai végzettség, az ebből következő, alacsony foglalkoztatás és a lakosság eladósodása. A szülői minta a gyermekek számára meghatározó, hiszen a család az elsődleges szocializációs szintér. Itt sajátítja el az alapvető értékeket, normákat, melyet aztán tovább örökít. Ópályiban a 2011. évi népszámlálás alapján 540 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek.

Az Önkormányzat kiemelten kezeli a romák helyzetét, erről tesznek tanúbizonyoságot az elnyert pályázatok, programok, melyekkel infrastrukturális fejlesztéseket, az életkörülmények javítását, az integrációt, oktatást és egészségügyet kívánja elérhetővé tenni a település minden lakosa (roma és nem roma) számára ill. ezek színvonalának javítását tűzte ki célul.

3.5.1. számú táblázat - Telepek, szegregátumok helyzete

Telepek, szegregátumok száma a településen:	2	
Telepi lakások száma a településen:	2008	0
	2009	0
	2010	0
	2011	0
	2012	0
	2013	
	2014	
	2015	
	2016	
	2017	
A telep/ek, szegregátum/ok elhelyezkedése a település területéhez viszonyítva:	30%	
A telep/ek megközelíthetősége:	szilárd burkolatú önkormányzati úton	
A telepek közelében lévő egészségtelen üzemek, létesítmények (kérjük, sorolja fel, van-e a közelben - és ha igen milyen távolságra - szeméttelep, feldolgozó üzem stb.):	nincs	

Forrás: helyi adatgyűjtés

Ópályiban két szegregátum van, amely az összlakókörnyezet 30 %-ban helyezkedik el

3.5.2. számú táblázat - Telepek, szegregátumok helyzete - lakásállomány

	komfort nélküli lakások a belterületen	komfort nélküli lakások a külterületen	komfort nélküli lakások a nem szegregált lakóterületeken	komfort nélküli lakások a szegregált lakóterületeken
száma (db)	138	0	53	85
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva (%)	15	0	5	9
	alapozással nem rendelkező lakások a belterületen	alapozással nem rendelkező lakások a külterületen	alapozással nem rendelkező lakások a nem szegregált lakóterületeken	alapozással nem rendelkező lakások a szegregált lakóterületeken
száma (db)	0	0	0	0
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva (%)				

	szilárd falazattal nem rendelkező lakások a belterületen	szilárd falazattal nem rendelkező lakások a külterületen	szilárd falazattal nem rendelkező lakások a nem szegregált lakóterületeken	szilárd falazattal nem rendelkező lakások a szegregált lakóterületeken
száma (db)	0	0	0	0
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva (%)	0	0	0	0
	vezetékes ivóvízzel ellátott lakások a belterületen	vezetékes ivóvízzel ellátott lakások a külterületen	vezetékes ivóvízzel ellátott lakások a nem szegregált lakóterületeken	vezetékes ivóvízzel ellátott lakások a szegregált lakóterületeken
száma (db)	767	0	762	5
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva (%)	84	0	83,6	0,5
	árammal ellátott lakások a belterületen	árammal ellátott lakások a külterületen	árammal ellátott lakások a nem szegregált lakóterületeken	árammal ellátott lakások a szegregált lakóterületeken
száma (db)	911	0	826	85
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva (%)	100	0	90,6	9
	vezetékes gázzal ellátott lakások a belterületen	vezetékes gázzal ellátott lakások a külterületen	vezetékes gázzal ellátott lakások a nem szegregált lakóterületeken	vezetékes gázzal ellátott lakások a szegregált lakóterületeken
száma (db)	424	0	424	0
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva (%)				
	csatornával ellátott lakások a belterületen	csatornával ellátott lakások a külterületen	csatornával ellátott lakások a nem szegregált lakóterületeken	csatornával ellátott lakások a szegregált lakóterületeken
száma (db)	767	0	756	11
aránya az összes lakásállományhoz viszonyítva (%)	84	0	82,9	1,2

Forrás: Önkormányzati adatok, TeIR, KSH adatbázis

A szegregátumok a lakókörnyezet 30 %-ban helyezkednek el. A közlekedés szilárd burkolatú önkormányzati úton történik. A szegregátumban élőkre jellemző, hogy főleg komfort nélküli lakásokban élnek 85 ilyen háztartás található itt, vezetékes ivóvíz hálózattal mindössze 5 lakás rendelkezik, (a vizet a többség a közkútról hordja,) az áram viszont minden lakásba be van vezetve. A szemétszállítás megoldott.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői

3.5.3. számú táblázat - A telepeken, szegregátumokban élők

		összes fő	férfi	nő
a telepen/szegregátumokban élők száma és változása	2008	621	305	316
	2009	632	310	322
	2010	696	340	356
	2011	810	380	430
	2012	916	450	466
0-6-éves		166	86	80
7-14 éves		224	111	113
15-30 éves		214	103	111
31-45 éves		180	102	78
46-64 éves		112	48	64
65< éves		20	12	8
az aktív korúak (15-64 év) közül foglalkoztatott		63	40	23
munkanélküli		387	170	217
Inaktív		0		
eltartott		450	222	228
segélyezettek száma		311	163	148
hátrányos helyzetű gyermekek száma		10	6	4
halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma		340	198	142

Forrás: Önkormányzati adatok

A szegregátumokban élők száma évről évre növekszik, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 90 %-a a szegregátumokból kerül ki. A segélyezett aránya a település lakosságához képest 80 %.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Ópályi településen a jelenlegi szegregátumon kívül szegregációval veszélyeztetett területekről nem állnak rendelkezésünkre kutatáson alapuló, megbízható adatok. A roma lakosság a település több részében vásárol ingatlant.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Ópályiban élő lakosok számára a közszolgáltatások helyben is elérhetőek. Az Önkormányzat minden egyes kötelező feladatát teljesíti, a lakosok igényei és szükségletei alapján azonban kész az ellátási rendszerét felülvizsgálni, kiegészíteni.

A lakosság egészségi állapotát nagymértékben befolyásolja, a kedvezőtlen demográfiai helyzet, a társadalmi –gazdasági folyamatok, a munkanélküliséggel együtt járó egzisztenciális problémák, az egészségtelen életmód és a tömegesen jelentkező különböző káros szenvedélyek.

A lakosság életkilátásai már a születéskor várható átlagos élettartam tekintetében is kedvezőtlenebbek az országos átlagnál. A szülések eltérő módon alakulnak az egyes társadalmi rétegekben.

A halálozáson belül a szív és érrendszeri betegségek, valamint a daganatos betegségek a leggyakoribb halálokok. A szív –és érrendszeri halálozások jelentőségét nagyságrendjén túl az a tény is emeli, hogy 65 éves életkor alatt az un. elkerülhető halálokok közé tartoznak.

A daganatos megbetegedések miatti halálozásnál a férfiak halálozási tendenciája egy egyenletes, jóval nagyobb arányú növekedést mutat, mint a nők esetében. A férfiaknál leggyakoribb a hörgő - légső-tüdő, nőknél, pedig az emlő rosszindulatú daganatai miatti halálozások. Nem jelentős a külső okok miatti halálozás, melyek főként balesetekből és öngyilkosságokból adódnak.

Az emésztőszerv-rendszeri halálozásokban a férfiaknál jelentős kiugrás tapasztalható, kiemelkedő jelentőségű a krónikus májbetegség okozta halálozás, mely leggyakrabban alkoholos eredetű.

Az öngyilkosságok, és az alkohol okozta halálozások kiváltó okai között első helyen szerepelnek a munkanélküliség miatti pszichés, mentális problémák, betegségek, sok esetben azok rejtett, kezeletlen volta.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2008	2	1	1
2009	2	1	1
2010	2	1	1
2011	2	1	1

2012	2	1	1
2013	2	1	1
2014	2	1	1
2015	2	1	1
2016	2	1	1
2017	2	1	1

Forrás: TelR, KSH Tstar

A településen egy háziorvosi és egy gyermekorvosi praxis működik, valamint két védőnő lát el feladatokat. Betöltetlen háziorvosi státusz nincs a településen. Az egyik védőnő öregségi nyugdíjasként dolgozik.

A vizsgált időszakban az ellátásban megjelentek száma arányos a település lakónépessége számának változásával.

Az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (Eütv.) biztosítottak Ópályiban. A család- és nővédelmi gondozás (Eütv., családtervezés, fogamzás előtti gondozás, genetikai tanácsadás, várandós szoptató anyja gondozása) a védőnői feladatellátás keretében biztosított a településen. Az ifjúsági egészségügyi gondozás speciális feladatainak ellátása (Eütv.) a kistérségben biztosított.

Egészségügyi szakellátás helyben nem biztosított. Ezeket az ellátásokat a kistérségi központban Mátészalkán lehet igénybe venni.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nem léteznek. A behívóleveles szűrések ajánlottak. Kötelezően elrendelt szűrővizsgálat járványügyi indokkal lehetséges, ezek nem tartoznak a népegészségügyi szűrések közé.

A helyi önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában közvetlenül nem vállal szerepet. A hatékony egészségvédelem hangsúlyos eleme az önkormányzat által fenntartott közoktatási intézmények nevelési, oktatási programjának.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen élők a fejlesztő és rehabilitációs ellátásokat elsősorban Mátészalka egészségügyi intézményeiben tudják igénybe venni.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetés során Önkormányzatunk törekszik az egészséges, változatos étkeztetés kialakítására, a nem megfelelő gyakorisággal használt nyersanyagok (pl. hal, gyümölcs, teljes őrlésű pékáru) szélesebb körű alkalmazására, a helyi termékek, legalább 30%-os megjelenítésére és a legfontosabb táplálkozási kockázati tényezők csökkentésére (pl. só és zsír használat). A közmunkaprogram fenntartása révén a helyi alapanyagok mértéke folyamatosan nő a közétkeztetés terén.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az egészséges életmód szerves része a sportolás is. A helyi általános iskola, óvoda rendszeresen szervez sportprogramokat a gyermekek számára. A településen nincs sportcsarnok, az iskola épülete mellett található a Sportcentrum, amelyben van egy szépen karbantartott futballpálya, melyen az iskolai tornaórák megtarthatóak. A futballpálya mellett Uniós pályázati pénzből kiépített korszerű, biztonságos játszótér kapott helyet, melyet az Ópályi gyermekek 2013. májusában vehettek birtokba. Az óvodában külön tornaszoba van, a gyerekek testnevelése ott folyik. Úszásoktatásra a gyerekek Mátészalkai Uszodába járnak. A sportoláshoz, a sportprogramokhoz való hozzáférés a helyi körülményeket figyelembe véve, a település minden lakója számára elérhető.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Képviselő – testület 2007-ben döntött arról, hogy a szociális alapszolgáltatásokon belül működtetett családsegítést, a gyermekjóléti szolgáltatás feladatellátását valamint a házi segítségnyújtást a Mátészalkai Többcélú Kistérségi Társulás keretein belül kívánja működtetni.

Családsegítés: a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Házi segítségnyújtás: a házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az ellátást igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A területi szociális gondozó feladatainak ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy kliensének fizikai, mentális és szociális szükséglete biztosított legyen.

A területi szociális gondozást a kliens saját környezetében, korának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességek fenntartásával és fejlesztésével kell biztosítani.

Gyermekjóléti szolgáltatás:

A Gyvt. 38. §-a értelmében a gyermekjóléti alapellátás célja, hogy hozzájáruljon a gyermekek testi, értelmi, erkölcsi és érzelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez. A Gyermekjóléti Szolgálat feladatait a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben foglaltak alapján látja el.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzat részére nem érkezett jelzés hátrányos megkülönböztetés vagy az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatosan.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pozitív diszkrimináció több esetben is megvalósul évente, mivel Önkormányzatunk hátránykompenzáló juttatásokkal (ruha-, játék-, tanszer-, lakástextil-, bútor adományokkal, átmeneti segély és szociális kölcsön igénybevételenek lehetőségével, telefonálási és faxolási lehetőséggel, stb.) is segíti a rászorult családokat.

i) Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2008	160
2009	83
2010	185
2011	208
2012	212
2013	179
2014	122
2015	155
2016	129

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: alanyi jogon, normatív alapon, (2013. január 1-től Mátészalkai Járási Hivatal).

j) Ápolási díjban részesítettek száma

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	22
2009	26
2010	32
2011	45
2012	49
2013	42
2014	42
2015	n.a.
2016	43

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Látható, hogy az elmúlt években folyamatosan emelkedett az ápolási díjban részesülők száma, 2012. évben pedig ugrásszerű változásról beszélhetünk, 2013. évben pedig nagymértékű csökkenés következett be. Ezen támogatási forma átkerült a Mátészalkai Járási Hivatal feladatkörébe.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Ópályi Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 42. § 1. pont és az 53 § (1) bekezdés felhatalmazása alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) és d) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában foglaltaknak megfelelően az önkormányzati feladat- és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg. A képviselő-testületet a polgármester képviseli. Az önkormányzati feladatokat a képviselő-testület és szervei: a polgármester, a képviselő-testület bizottságai, a képviselő-testület hivatala látja el. A képviselő-testület tagjainak száma 7 fő. A Képviselő-testület éves munkaterv szerint ülésezik. A képviselő-testület az ülés napirendjére tekintettel nyilvános-, zárt-rendkívüli ülés tart. Évente egy alkalommal nyilvános ülés keretében közmeghallgatást tart. A nyilvános ülésre, a napirend érintettjei, a civilszervezetek meghívást kapnak. A település lakossága a hirdetőtáblákra kifüggesztett meghívóból értesül az ülés időpontjáról, napirendjéről, valamint honlapunkon www.opalyi.hu

a) közösségi élet színterei, fórumai

Ópályi Teleház

A civil szervezetek rendszeres üléseinek, próbáinak a TELEHÁZ ad otthont, ahol rendezvényeiket is megszervezhetik. Azok számára, akiknek otthonában nincs internet hozzáférés szintén a TELEHÁZ-ban vehetik igénybe ezt a szolgáltatást.

A helyi lakosok az önkormányzat lapjából, a Községi Hírmondóból, valamint Ópályi Község Honlapjáról tájékozódhatnak a település életét érintő kérdésekről, hírekről.

b) közösségi együttélés jellemzői

A közösségi együttélésben településünkön sem lehet kikerülni a konfliktusokat, melyet a település Polgármestere, Jegyzője és családgondozói igyekeznek orvosolni. A krízishelyzeteket – lehetőség szerint azonnal – megpróbálják elhárítani, a veszélyeztető tényezőket megszüntetni.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A helyi közösségi szolidaritásról elmondható, hogy csak a kölcsönös segítségnyújtás szintjén valósul meg.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Mint a roma társadalomra általában jellemző, így az ópályi romák nagy többségére is az alacsony iskolai végzettség, rossz egészség állapot, komfortnélküli házak, az alapvető higiéniai ismeretek hiánya és a kevés munkalehetőség számukra.

Ópályi településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat is működik. Ópályi Község Önkormányzata és a 2010-ben alakult RNÖ együttműködése, összefogása a roma társadalomért megfelelőnek mondható, hiszen különböző területeken tevékenykednek egyetértésben, úgy, mint:

- köznevelési, közművelődési intézményekben megtartott programokban a **roma kultúrát, hagyományát** is igyekeznek kifejezni, bemutatni.
- gyermekvédelmi és egészségügyi szakemberek segítségével igyekeznek felhívni a **szűrővizsgálatok**, valamint a megfelelő orvosi ellátás fontosságára a figyelmet különféle **tájékoztató programok** megszervezésével.

A Gyermekjóléti Szolgálattal együtt szerveznek:

- **nyári napközis táborokat**, mellyel azon gyermekeknek próbálnak segíteni, akiknek szülei nyáron nem tudják biztosítani a napközbeni felügyeletet,
- Meghívott előadók útján (házi orvos, védőnő, rendőrség) tartanak **egészségügyi, mentálhigiénés, prevenció, önismereti és személyiségfejlesztő programok**, természetesen nem kifejezetten csak roma gyermekek számára szervezik, de a résztvevők többsége roma származású,
- biztosítanak **korrepetálást** is a tanulási nehézségekkel küzdő, magántanuló, vagy a házi feladat elkészítésében segítséget nem kapó gyermek részére. Főleg kisiskolások, és magántanulók vesznek részt nagyrészt a programban.

Önkormányzatunk és a RNÖ (valamint a Gyermekjóléti Szolgálat) kollektív célja valamennyi területen, megannyi programmal, intézkedéssel:

- a roma identitástudat felébresztése, elmélyítése,
- képesség és kompetencia fejlesztése,
- szabadidős tevékenységek megtanítása, a szabadidő hasznos eltöltésének képzése,
- a bűncselekmény visszaszorítása,
- a társadalomba való beilleszkedési nehézségek kiküszöbölése,
- az alapvető társadalmi és életviteli normák elsajátíttatása
- helyes nevelési elvek megtanítása,
- társadalomba való visszaintegrálás segítése

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Higiéniiai problémák, hiányosságok	Prevenációs programok szervezése, egészségügyi felhívások, programok, előadások megtartása szakemberek bevonásával,
Hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzete	Piacképes képzések szervezése (pl. szakács, bolti eladó, kisgépkészítő, mezőgazdasági növénytermesztő-élelmiszertartósító) az elhelyezkedés esélyének növelése érdekében
Pénzgazdálkodási problémák	Adósságkezelési, pénzgazdálkodási tanácsadások, takarékoskodással kapcsolatos előadások
A munkanélküliek között magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők száma	Felnőttképzés szervezése.
A roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője.	Közösségi szociális munka szervezése.
A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének javítása	Korszerű kerékpárút kiépítése a szomszédos települések összekapcsolására
A szegregátum területén az egészségügyi higiéniés viszonyok nagyon rosszak, nincs közösségi programok megtartására alkalmas helyiség a szegregátum terület	Közösségi Ház kialakítása, mely alkalmas közösségi rendezvények megtartására, valamint (mosási, tisztálkodási lehetőséget biztosít a rászorulóknak részére)

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv célként tűzi ki a gyermekek jogainak védelmét, biztosítását, az állam, önkormányzat, gyermekek védelmét ellátó jogi és jogi személyiséggel nem rendelkező intézmények ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak az érdekek érvényesítésében. Továbbá megemlíti a veszélyeztetettség megszüntetését, a családban való nevelkedés fontosságát, illetve azt, hogy az egyenlő bánásmód elve megvalósuljon a törvény által.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

2013. január 1-vel a Gyámhivatal a Mátészalka Járási Hivatalhoz tartozik, a gyámhivatal a jogszabályban meghatározott szervek, személyek jelzése, kezdeményezése, javaslata alapján köteles a védelembe vétel iránti eljárást hivatalból lefolytatni.

A helyi gyermekvédelmi ellátórendszer szolgáltatásokkal, támogatásokkal segíti, az arra rászoruló családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával, elérhetőségével. A helyi rendszer működtetésének fő feladata, célkitűzése, hogy a veszélyeztetettség kialakulását megelőzze. A megelőző tevékenység a teljes szolgáltató rendszert átfogó: köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül valósul meg. Az egyes ágazatok megfelelő színvonalú együttműködésén alapul. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások működnek, mindenki számára biztosított az egyenlő hozzáférés, a gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

Településünkön a gyermekek helyzetét az alábbiakban jellemezhetjük:

- A veszélyeztetettség okai között elsődlegesen megállapítható, a rossz szociális helyzet. A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalja magába.
- A másik nagy veszélyforrás a családok szétesése. Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb okaként említett válás a gyermek számára nagy veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek, amely a gyermek fejlődése szempontjából, szakember beavatkozását igényli.
- A következő probléma meghatározása, a szülő részéről a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya. Az elhanyagolás is, a bántalmazás egyik formája (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyermek viselkedésében megfigyelhető jelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.
- A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a megszokott normától való eltérés, a megváltozott élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

- A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapjaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.
- A gyermek mentális állapota, személyiségzavara is fontos veszélyforrásra figyelmeztető jel. Az utóbbi években érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, következetes nevelés hiánya, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak.

a) veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek száma

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	17	7	173
2009	35	12	183
2010	23	13	174
2011	37	23	198
2012	47	16	198

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2013	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	75	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Amennyiben a kiskorú gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése bármely ok folytán veszélybe kerül, a járási gyámhivatal védelembe veszi a gyermeket. Ópályiban működik Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, mely társulási formában Mátészalka Egyesített Szociális Intézmények keretében látja el feladatát.

A gyermekek védelme érdekében a helyi jelzőrendszer (iskola, óvoda, jegyző) tagjai folyamatos kapcsolatban vannak egymással.

A gyermekek védelme elsősorban a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, a veszélyeztetettségének megelőzésére, megszüntetésére szolgál.

A gyermekek védelmét:

- pénzbeli és természetbeni ellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások,
- gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések,
- az ellátások, intézkedések megtételének ellenőrzése, adatok kezelése szolgálja.

Az elmúlt években emelkedett a védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek száma, mely a családok megélhetési problémáival és az ebből adódó konfliktusokkal, elhanyagoltsággal magyarázható.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	617	20	0	0	0
2009	658	22	0	0	0
2010	678	26	0	0	0
2011	704	42	0	0	0
2012	705	55	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az adatok alapján megállapítható, hogy öt év távlatában, hogyan emelkedett a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma. Ez az ellátási forma a nyugdíjminimumhoz

viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítható meg.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	704
2013	669
2014	643
2015	647
2016	639

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Kiegészítő és rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben akkor részesülhet a gyermeket nevelő család, ha időszakosan létfenntartási gondokkal küzd vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerül. Mint látható a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma folyamatosan és látványosan nő. Ez is annak bizonyítéka, hogy a családok egyre nehezebben viselik a kevesebb jövedelemből az egyre növekvő kiadások rendezését.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény a szociálisan rászoruló kiskorúak vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

Ennek formái:

- gyermekétkeztetés normatív kedvezmény,
- pénzbeli támogatás,
- külön jogszabály szerint egyéb kedvezmény.

Gyermek jogán járó helyi juttatás a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, valamint a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Tankönyvtámogatásban az elmúlt években minden tanköteles gyermek részesült.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban pozitív száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	100	244	7	251	0	101
2009	100	267	6	278	0	97
2010	100	254	5	265	0	100
2011	110	258	4	258	60	0
2012	110	228	2	253	56	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Az önkormányzat – a gyermekvédelmi kedvezmény biztosította keretek között – természetben nyújtott szociális ellátásként a gyermekintézményben fizetendő térítési díjat részben, vagy teljes egészében átvállalja.

A törvény alapján, gyermekétkeztetés esetén az óvodás, az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek részére az intézményi térítési díj 100 %-át, a három- vagy több gyermeket nevelő családoknál gyermekenként 50 %-át, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kellett az önkormányzatnak biztosítani.

Az önkormányzat a képviselőtestület döntése alapján a gyermekétkeztetés intézményi térítési díjához az elmúlt években támogatást nyújtott azért, hogy a Gyvt. szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermekek számára is biztosítsa az ingyenes vagy kedvezményes étkeztetés lehetőségét.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen étkeznek.

Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó (Önkormányzat) az óvodában és az iskolában a gyerekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen nincs magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált, telepszerű környezetben élő gyerekek óvodai és általános iskolai oktatása, integrált vagy szegregált környezetben történik, nagyobb körökben az indokolatlan fogyatékosná nyilvánítás, több gyerek kerül be állami gondoskodásba, mint a nem szegregátumban élő gyerekek körében. Az óvodai fejlesztő programok, iskolai eredményességet mérő mutatók (továbbtanulás, kompetenciamérés stb.) vagy alternatív programokban való részvételük (pl. szakkörök, művészeti oktatás) magas arányú.

4.2.1. számú táblázat – A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek száma

A településen élő 0-6 éves gyermekek száma	A településen óvodai ellátásban részesülő gyermekek száma		A településen bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek száma		A településen Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásaiban részesülő gyermekek száma	
	Összesen	Ebből szegregátumban él	Összesen	Ebből szegregátumban él	Összesen	Ebből szegregátumban él
375	160	128	---	-----	17	17
Megközelítés, elérhetőség perc	35	35	---	-----	40	40

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

4.2.2. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete

A településen élő általános iskolás tanulók száma	A településen élő, fogyatékosnak minősített (SNI) általános iskolás tanulók száma		SNI tanulók ellátásának települése (helyben vagy más település ahol tanulnak)
	összesen	ebből szegregátumban él	
253	48	46	Ópályiban 47 Mátészalkán 1

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

A településen élő 253 fő iskolás tanulóból 48 fő SNI-s akik mindannyian a szegregátum területén élnek. A sajátos nevelési igényű gyerekek 20 %-a Mátészalkán fejezi be tanulmányait.

4.2.3. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Intézmény OM azonosítója	Iskola / Feladat-ellátási hely neve:	Feladat-ellátási helyen tanulók száma (összes tanuló)	A feladat-ellátási helyen tanulók közül az 1. szegregátum(ok)ban lakó tanulók száma	A feladat-ellátási helyen tanulók közül a 2. szegregátum(ok)ban lakó tanulók száma	A feladat-ellátási helyen tanulók közül a 3. szegregátum(ok)ban lakó tanulók száma
--------------------------	--------------------------------------	---	---	--	--

033521	Ópályi Jókai Mór Általános Iskola	278	147	51	0
--------	-----------------------------------	-----	-----	----	---

Forrás: Járási tankerületi, intézményfenntartói, Önkormányzati adatok

Az iskolába járó diákok 253 fő 168 fő az 1. szegregátumban él, 32 fő a 2. szegregátumban.

4.2.4. számú táblázat – Szegregált, teletszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Otthont nyújtó ellátásba került gyermekek száma a szegregátumban					
		település egésze	szegregátum 1.	szegregátum 2.	Szegregátum 3.
Átmeneti nevelésbe vétel	2010	29	29	0	0
	2011	11	11	0	0
	2012	10	10	0	0
	2013	n.a	n.a	n.a	n.a
	2014	n.a	n.a	n.a	n.a
	2015	n.a	n.a	n.a	n.a
	2016	n.a	n.a	n.a	n.a
Tartós nevelésbe vétel	2010	29	29	0	0
	2011	11	11	0	0
	2012	10	10	0	0
	2013	n.a	n.a	n.a	n.a
	2014	n.a	n.a	n.a	n.a
	2015	n.a	n.a	n.a	n.a
	2016	n.a	n.a	n.a	n.a
Ideiglenes hatályú elhelyezés	2010	22	22	0	0
	2011	26	26	0	0
	2012	18	18	0	0
	2013	n.a	n.a	n.a	n.a
	2014	n.a	n.a	n.a	n.a
	2015	n.a	n.a	n.a	n.a
	2016	n.a	n.a	n.a	n.a
Családi pótlék/iskoláztatási támogatás felfüggesztése iskolai hiányzás miatt	2010	22	22	0	0
	2011	26	26	0	0
	2012	18	18	0	0
	2013	n.a	n.a	n.a	n.a
	2014	n.a	n.a	n.a	n.a
	2015	n.a	n.a	n.a	n.a
	2016	n.a	n.a	n.a	n.a
2017	n.a	n.a	n.a	n.a	

A roma etnikum száma a településen a lakónépesség 33%- ára tehető, melynek szám folyamatos növekedést mutat. A roma újszülöttek száma az elmúlt öt év adatainak ismeretében évente a születésszám 65-70%-át teszi ki. 2012-ben ez arány 67% volt. A településen 211- re tehető az itt élő roma családok száma. A családok 62% - a saját családi házában él.

A szociálpolitikai kedvezmények igénybevételel 12 családnak lehetősége nyílt arra, hogy a kunyhókból kikerüljenek, és normális, emberi körülmények között élhessenek és nevelhessék a gyermekeiket, 2013-ban kerül átadásra 12 „szocpolos” lakás, mely lehetőséget teremt ezen családok számára a felemelkedéshez.

A lakóházak igen nagy százalékban komfortnélküliek, egyre több azon ingatlanok száma, ahol az áramellátás is szünetel. A lakóházak többsége elavult, leromlott állapotban van. A lakások döntő többsége nélkülözi a víz- csatorna- gáz ellátást. Villanyáram bekötések gyakran szakszerűtlenek, életveszélyesek.

A lakosság 37 %-a roma származású, akik szegregáltan élnek a településen.

Kisebbségi telepen élők száma: 850 fő, családok száma: 110. A lakások száma a telepen 98 db, ebből 3 szobás 27 db, 1 szobás –C típusú- lakás 25 db. Átlagos lakólétszám 9 fő. Kunyhók száma: 46 db, kunyhókban élők száma: 230 fő.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	2	80
2009	2	82
2010	2	75
2011	2	72
2012	2	69
2013	2	n.a.
2014	2	n.a.
2015	1	n.a.
2016	2	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az önkormányzat a védőnői szolgálatát az Ópályi Védőnői Szolgálat látja. A védőnők napi rendszerességgel, a gyermekorvosi rendelő épületében kialakított védőnői szobában látják el a kisbabákat, tanácsaikkal segítik a kismamákat és anyukákat. Továbbá otthonukban is felkeresik a

családokat, figyelemmel kísérve a gyermekek egészségi állapotát, körülményeit. A védőnői feladatellátás körébe 0-6 éves korosztályig folyik területi gondozás, mivel Ópályiban az általános iskolás gyermekek 12 éves korukig tanulnak (5-6. évfolyam), ezért a védőnők az ő körükben is ellátják az iskolai gondozást. A 7-8. évfolyamban tanuló gyermekek más település iskoláiba járnak, ezért az ő gondozásuk a helyi illetékességgel bíró védőnői feladat ellátásba tartozik.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziiorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	0	2147	667	0
2009	0	2148	665	0
2010	0	2146	662	0
2011	0	2149	664	0
2012	0	2140	669	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A házi gyermekorvosi teendőket a gyermekek részére szervezett, gyermek orvosi szolgálat látja el.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korosztályból speciális fejlesztésre szoruló gyermekek fejlesztése megoldott. A településen nem működik sem bölcsőde, sem családi napközi.

A településen egy napközi otthonos óvoda működik, hat óvodai csoporttal. Az óvodai férőhelyek száma 160. Az óvodába beíratott gyermekek száma a 2016-os évben 157 fő volt. A számokból kitűnik, hogy a csoportlétszám megegyezik a törvényben megengedettel. Csoportfejlesztésre lenne szükség, a jelenlegi épület kicsi, ezért új óvoda építésére kerül sor. Közel $\frac{3}{4}$ -e hátrányos helyzetűnek minősül. Csoportjaik osztatlan és részben osztott csoportszerkezetűek, amelyekbe minden 3-6-7 éves korú gyereket tudnak fogadni

A két és féléves korú gyermek csak abban az esetben vehető fel az óvodába, ha minden harmadik életévét betöltött gyermek számára biztosított az elhelyezés és még van üres férőhely.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások közül helyben megoldott a gyermekjóléti szolgáltatás. A gyermekjóléti szolgáltatás Társulás keretében Gyermekjóléti Szolgálatként működik a településen, fenntartója Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális Intézmények.

A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll.

A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége.

A jelzőrendszer tagjai: Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, az önkormányzat szakemberei, az egészségügy intézményei: orvos, védőnő, a közoktatási intézmények, rendőrség, civil szervezetek, stb. Közoktatási intézményeinkben dolgozó gyermekvédelmi felelősök szoros kapcsolatot tartanak a gyermekjóléti szolgálattal.

A gyermekjóléti szolgálat munkatársainak elmondása alapján, gyakori probléma a szülők részéről a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya. Az elhanyagolás is, a bántalmazás egyik formája (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyermek viselkedésében megfigyelhető jelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

A betegség, mint veszélyeztetettségi tényező, amely lehet súlyos, vagy középsúlyos, mindenképp veszélyforrás, bármely családtag esetén. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a megszokott normától való eltérés, a megváltozott élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”. A család életmódját megfigyelve, lehet a megfelelő következtetések levonni.

A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijában: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara is fontos veszélyforrásra figyelmeztető jel. Az utóbbi években érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következtelenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, következetes nevelés hiánya, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak.

Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségük miatt rendszeresen gyógyszert fogyasztó kisgyermekkel.

A gyermekbántalmazás. Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét, a szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető.

Településünkön a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma az utóbbi években stagnált. Településünkön a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma szinte nem mutat változást.

e) gyermekvédelem

A gyermekvédelem a szociális munka szakterülete. Olyan köztevékenység, mely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és

megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerült gyermek, helyettesítő védelmének biztosítására szolgál. A gyermekvédelem a gyermekjóléti alapellátás keretein belül valósul meg településünkön is, fontos szerepet szánva a jelzőrendszer tagjainak. A gyermekek védelmét szolgálják a pénzbeli és természetbeni ellátások: a szociálisan rászorulókat által igénybe vehető pénzbeli, természetbeni és gyermekjóléti alapellátásokat szabályozó 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, és ezen törvény végrehajtó rendelete a 149/1997. (IX. 10.) Korm. Rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról tartalmazza. (védőnő, iskolai és óvodai gyermekvédelmi felelősök, egyházak képviselői, háziorvos).

A helyi gyermekvédelmi ellátórendszer szolgáltatásokkal, támogatásokkal segíti, az arra rászoruló családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával, elérhetőségével. A helyi rendszer működtetésének fő feladata, célkitűzése, hogy a veszélyeztetettség kialakulását megelőzze. A megelőző tevékenység a teljes szolgáltató rendszert átfogó: köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül valósul meg. Az egyes ágazatok megfelelő színvonalú együttműködésén alapul. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások működnek, mindenki számára biztosított az egyenlő hozzáférés, a gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben az Önkormányzat által nyújtott szociális segélyezési formák mellett a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásai is elérhetőek a kliensek számára.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az egészséges életmód szerves része a sportolás is. A helyi általános iskola, óvoda rendszeresen szervez sportprogramokat a gyermekek számára. A településen nincs sportcsarnok, az iskola épülete mellett található a Sportcentrum, amelyben van egy szépen karbantartott futballpálya, melyen az iskolai tornaórák megtarthatóak. A futballpálya mellett Uniós pályázati pénzből kiépített korszerű, biztonságos játszótér kapott helyet, melyet az Ópályi gyermekek 2013. májusában vehettek birtokba. Az óvodában külön tornaszoba van, a gyerekek testnevelése ott folyik. Úszásoktatásra a gyerekek Mátészalkai Uszodába járnak. A sportoláshoz, a sportprogramokhoz való hozzáférés a helyi körülményeket figyelembe véve, a település minden lakója számára elérhető.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen étkeznek.

Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó (Önkormányzat) az óvodában és az iskolában a gyerekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor nem tapasztalható.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Településünkön a hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások jelen vannak, mivel a Polgármesteri Hivatalban, az iskolában és az óvodában is törekszünk a problémák megoldására, a hátrányos helyzetű és roma családok segítésére, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekekre.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátás

A településen egy általános iskola működik, melyben egyaránt tanulhat különleges bánásmódot igénylő gyermek, sajátos nevelési igényű gyermek, beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdő gyermek éppúgy, mint a kiemelten tehetséges gyermek.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	1 db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma	160	
Óvodai csoportok száma	6	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6 órától-17 óráig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	július 16-augusztus 10-ig	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	12	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	11	2 absz.
Gyógypedagógusok létszáma	2	0
Dajka/gondozónő	6	0
Kisegítő személyzet	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 2.

év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0
2011	35	35
2012	48	48

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai nevelésben (TS 2501)
2008	103	4	105	1	103	0
2009	99	4	105	1	99	0
2010	105	4	105	1	105	0
2011	100	4	105	1	100	0
2012	105	4	105	1	105	0
2013	201	6	162	2	159	0
2014	192	6	162	2	161	0
2015	198	6	162	2	156	0
2016	203	6	162	2	157	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodai férőhelyek számánál magasabb létszám várható az óvodai nevelésben, mivel 2014. január 1-től minden 3. évet betöltött gyermek számára kötelező az óvodai nevelés. Erre az óvodabővítés tűnik megoldásnak, amely alapján 2013. augusztus 20. napján egy új óvoda kerül átadásra.

Az óvoda épülete felújított, pályázat útján új tornateremmel és két csoport szobával bővült az intézmény. A tárgyi feltételek és az eszközellátottság megfelelő. Személyi feltételeik is jók.

4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

2012-2013. év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
székhely						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	30	30	24	21	2	107
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	0	0	0	0

az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	30	29	22	18	1	100
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	28	27	18	15	1	89
Telephely						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	2	7	22	21	0	52
Más településről bejáró gyermekek létszáma	0	0	1	0	0	0
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	2	7	20	20	0	49
A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	2	6	18	17	0	43

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

	beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Székhely						
Maci csoport	28	8	1	26	8	2
Pillangó csoport	28	5	7	27	5	7
Süni csoport	26	3	0	25	3	2
Mókus csoport	27	3	2	27	3	2
Összesen	109	19	10	105	19	13
A csoportok	30	2	8	28	2	9

összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek						
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményel)	5	1	1	4	1	3
Összesen	23	0	0	99	0	0
Telephely						
Katica csoport	26	0	7	23	0	7
Nyuszi csoport	27	13	0	26	13	0
Összesen	53	13	7	49	13	7
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	16	4	1	15	4	1
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményel)	11	2	6	11	2	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.6. számú táblázat - Óvodai körzethatár

Óvodai körzetenkénti létszám és hh/hhh gyermekek megoszlása	A körzetbe felvehető (ott élő) összes gyermekek száma	A körzetbe felvehető (ott élő) összes hh gyermekek száma	A körzetbe felvehető (ott élő) összes hhh gyermekek száma	A körzet óvodáiba járó gyermekek összlétszáma	A körzetbe járó hh gyermekek létszáma	A körzetbe járó hh gyermekek aránya a körzet óvodásainak összlétszámához viszonyítva (%)	A körzetbe járó hhh gyermekek létszáma
Körzet 1	160	33	123	135	23	17%	99

Forrás: Önkormányzati adatok

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	142	116	258	142	55%
2011/2012	138	115	253	138	54,5
2012/2013	138	115	253	105	41,5%
2013/2014	141	111	252	141	56,0%
2014/2015	144	107	251	144	57,3%
2015/2016	162	104	266	184	69,2%
2016/2017	164	108	272	164	60,3%

Forrás: TelR, KSH Tstar

Ópályi Jókai Mór Általános Iskola

Az általános iskolai oktatás az Ópályi Jókai Mór Általános Iskolában valósul meg. Az általános iskolai korosztályból a 1-8. osztályos diákok a központi iskolában tanulnak.

Az iskola minden tanévben részt vesz az iskolai pályázati programokban (pl.: Útravaló Ösztöndíjprogram, Roma-lány, Esélyteremtés a köznevelésben....), amivel az oktatás, nevelés színvonalát tovább tudják növelni. Az intézmény továbbtanulási mutatói megfelelő, a hátrányos és

halmozottan hátrányos gyermekek középiskolai beiskolázása az országos átlagnak szintén megfelelő. A kompetenciák területén mutatkozik elmaradás.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások teljesítése érdekében pl.: gyógypedagógus heti három vagy négy órában, gyógy-testnevelő heti két órában foglalkozik a rászoruló gyermekekkel.

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladatellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	8	6	14	0	0	0	1
2011/2012	8	7	15	0	0	0	1
2012/2013	8	7	15	0	0	0	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	0	15	1
2013/2014	0	15	1
2014/2015	0	15	1
2015/2016	0	15	1
2016/2017	0	15	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Az iskolai oktatásban nem tapasztalható sem hátrányos megkülönböztetés, sem szegregáció. Mindkét intézmény egyik fő alapelve az integráció fejlesztése, kiemelt figyelmet fordítanak a szegregáció megelőzésére.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Mivel egyetlen iskola működik településünkön, ezért összehasonlíto adatok nem állnak rendelkezésünkre.

4.4.9. számú táblázat - Általános iskolások adatai – el- és bejárás

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	308
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	4
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	55
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	232
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	198

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.4.10. számú táblázat – Iskolai körzethatár

Hány körzet van a településen	1	db					
Iskolai körzetenkénti létszám és hh/hhh tanulók megoszlása	A körzet általános iskoláiba járó tanulók összlétszáma	A körzetbe járó hh tanulók létszáma	A körzetbe járó hh tanulók aránya a körzet tanulóinak összlétszámához viszonyítva (%)	A körzetbe járó hhh tanulók létszáma	A körzetbe járó hhh tanulók aránya a körzet tanulóinak összlétszámához viszonyítva (%)	A körzetbe járó hh tanulók létszáma a település hh tanulóinak összlétszámához viszonyítva	A körzetbe járó hhh tanulók létszáma a település hhh tanulóinak összlétszámához viszonyítva
	253	230	91%	198	78%		
	0	0	0	0	0		
	0	0	0	0	0		

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

	0	0	0	0	0		
	0	0	0	0	0		
Összesen	253	230	91%	198	78%		

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban
	fő
2010/2011	39
2011/2012	28
2012/2013	27
2013/2014	25
2014/2015	27
2015/2016	17
2016/2017	23

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

1.4.13. számú táblázat - Iskolai ellátás igénybevétele - telephelyi bontásban

Telephely	Tagozat megnevezése	Létszám	Napközis	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva	Halmozott tan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva	Sajátos nevelési igényű tanuló létszáma	SNI tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva	SNI tanuló számából a hhh tanuló száma	Évismétlők száma	Magán-tanulók száma	Létszám, amelynek alapján integrációs normatívát igényelnek
1A	1A	22	22	0	1		20		2	5%	1	0	0	1
1B	1B	21	21	0	1		16		0	5%	1	2	0	1
2A	2A	22	22	0	2		17		0	7%	0	2	0	1
2B	2B	17	17	0	0		17		5	14%	2	2	0	2
3A	3A	22	22	0	2		20		1	31%	5	0	0	5
3B	3B	22	22	1	1		20		0	19%	4	0	0	4
4A	4A	20	20	0	0		20		0	24%	4	0	0	4
4B	4B	20	20	0	0		19		7	31%	5	1	1	5

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2020

osztály																										
5A	16	0	0	2	11	0					7%	1	0	0	1	0	0									
5B	17	0	0	0	16	3					25%	4	0	0	4	0	0									
6A	15	0	0	0	12	0					14%	3	1	0	3	1	0									
6B	19	0	0	0	18	5					0	0	0	0	0	0	0									
7A	17	1	0	0	15	3					13%	2	0	0	2	0	0									
8A	15	0	0	1	10	1					25%	3	1	0	3	1	0									
8B	13	1	0	0	13	8					40%	6	1	3	6	1	3									
összesen:												46	11	4	48	19%										

forrás: Önkormányzati, intézményi adatok, KIR

4.4.14. számú táblázat – Kompetenciamérési adatok

ISKOLA NEVE	2014			2015			2016			2017			2014			2015			2016			2017		
	Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag		
Országos kompetencia- mérés eredménye																								
Szövegértés																								
6. évfolyam	1173	1481	1274	1488	1289	1494	1503	0																
8. évfolyam	-	-	1308	1567	1187	1568	1571	0																
10. évfolyam								0																
Matematika																								
6. évfolyam	1412	1491	1388	1497	1310	1486	1497	0																
8. évfolyam	-	-	1411	1618	1292	1597	1612	0																
10. évfolyam								0																

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

4.4.15. számú táblázat – Továbbtanulási mutatók középfokra nappali tagozaton

tanév	Gimnázium (%)		Szakközépiskola (érettségít adó képzés) (%)		Szakiskolai képzés (%)		Speciális szakiskola (%)		Nem tanult tovább (%)	
	összlétszám on belül	HHH-tanulók körében	összlétszám on belül	HHH-tanulók körében	összlétszám on belül	HHH-tanulók körében	összlétszám on belül	HHH-tanulók körében	összlétszám on belül	HHH-tanulók körében
2008/2009	23,5	44,4	26,5	50	17,6	100%	17,6	100%	14,7	100%
2009/2010	17	23,5	14,9	20,6	42,5	100%	17	100%	4,3	100%
2010/2011	22,9	30,8	11,4	15,4	31,4	100%	14,2	100%	5,7	100%
2011/2012	27,2	42,3	18,2	28,6	36,4	100%	3	100%	0,4	100%
2012/2013	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2013/2014	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2014/2015	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2015/2016	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2016/2017	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
országos átlag: 2016/2017	34,00%		35,00%		29,00%		2,00%		0,00%	

Forrás: KIR, Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.4.16. számú táblázat – Lemorzsolódási mutatók az általános iskolában

tanév	Évfolyamismétlők aránya (%)		Magántanulók aránya (%)		Az előző tanévben 250 óránál többet hiányzó tanulók aránya (%)	
	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében	összlétszámon belül	HHH-tanulók körében
2008/2009	4,5	6,6	3,5	5,1	0	0
2009/2010	1,4	2	1,8	2,4	0	0
2010/2011	8,3	11,5	1,5	2,1	3	4,2
2011/2012	3,1	4,1	1,6	2,1	0,8	1

Forrás: KIR, Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A településről néhány gyermek Mátészalkára jár be iskolába. Az iskolában kismértékben meghaladja az országos átlagot az évfolyamismétlők aránya, azonban az elmondható, hogy évről évre ez a szám egyre kisebb.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Minden – a településen közintézményben – dolgozó törekszik a segítségnyújtásra, az Önkormányzat pedig kiemelt figyelmet fordít a gyermekekre, a fogyatékossgal élőkre és minden hátrányos helyzetű családra. Hátránykompenzáló juttatásokkal, szolgáltatásokkal, tanácsadással segítik mindennapjaik megkönnyítését.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya	Közösségi programok szervezése a gyermekek számára, ahol hasznosan tölthetik el szabadidejüket - Programok, kirándulások szervezése Nyári táborozások, Színházlátogatás,
A halmozottan hátrányos helyzetű és roma gyerekek nem megfelelő egészségi állapota	- Egészséges és rendszeres testmozgásra nevelés, - Egészséges táplálkozásra nevelés, - Első segélynyújtási ismeretek elsajátítása, - Szűrőprogramok gyakoribbá tétele, a gyermekek számára előadások tartása (testi higiéné, pszichológiai) a témával kapcsolatosan
A szegregátumban élők tanulási nehézségei, magatartás, és beilleszkedési problémák	-Készségfejlesztés: szocializációs, kommunikációs, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat -Korrepetálás biztosítása, -Megfelelő szakemberek biztosítása helyben pl:pszichológus
hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedési nehézségeinek kezelése, 0-3 éves korú csecsemők és kisgyerekek nevelési-oktatási intézménybe való beilleszkedésének elősegítése	- gyerekház működtetése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	1 051	1 000	n.a.	n.a.	252	150
2014	1 065	999	n.a.	n.a.	213	120
2015	1 056	999	n.a.	n.a.	161	86
2016	1 082	1 004	n.a.	n.a.	157	90
2017	0	0	n.a.	n.a.	165	103

Forrás: Teir és helyi adatgyűjtés

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Településünkön az elmúlt időszakban nem indult a nők foglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési program.

5.1.2. számú táblázat - Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

	Foglalkoztatást segítő és képzési programok száma adott évben		résztevők száma	résztevő nők száma
2008	-		-	
2009	-		-	
2010	-		-	
2011	-		-	
2012	-		-	
2013	-		-	
2014	-		-	
2015	-		-	
2016	1		20	12
2017	2		40	16
2018	3		39	16

Forrás: Helyi adatgyűjtés

c) *alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei*

5.1.4. számú táblázat - Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

év	munkanélküli nők száma	8 általánosnál alacsonyabb végzettségű	8 általános	szakiskola/ szakmunkás-képző	gimnázium	érettségi	főiskola	egyetem
2008	149	30	71	25	10	12	1	0
2009	177	28	99	27	10	12	1	0
2010	165	27	87	28	10	12	1	0
2011	167	26	92	26	10	12	1	0
2012	169	20	102	24	10	12	1	0

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei gyakorlatilag szinte a közmunka programra korlátozódtak.

d) *hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)*

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén nem történt.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A településen bölcsőde nincs, napközi otthonos óvoda működik. Az óvodai férőhelyek száma 160. A nők elhelyezkedése szempontjából fontos tényező, hogy a gyermekek napközbeni ellátása megoldott legyen. Van arról is információ, hogy GYES után az anya, mivel távolabbi helyen talált állást magának, gyermekét is a munkahelye szerinti település óvodájába íratta. Ez fordított esetben is előfordul, a helyi óvodába más településről két gyermeket írtak be a szülők. A községben jelenlévő munkahelyek a kisgyermekes anyákra figyelnek, részükre szükség szerint kedvezményeket biztosítanak (pl.: rugalmas munkakezdés).

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napközikben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2008	176	0	0	0	0	0	0
2009	180	0	0	0	0	0	0
2010	163	0	0	0	0	0	0
2011	164	0	0	0	0	0	0
2012	151	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Településünkön 2 védőnő dolgozik, akikhez egyenként 70-80 fő, 0-3 év közötti gyermek tartozik. A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

A fogamzásszabályozás és a szexualitás gyakran még a mai családokban is tabu témának számít. Ezért kiemelten fontos szerepet kapnak a közoktatási intézmények a gyerekek felvilágosításában. A gyerekek szexuális felvilágosítását célzó programok, tanórák már az általános iskolában megkezdődnek, majd a középiskolákban folytatódnak; osztályfőnöki, biológiai óra keretében előadást tartanak a védőnők. A várandós tanácsadást heti rendszerességgel tart a védőnő településünkön.

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét szolgálja. A családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatos ismeretek átadása megfelelő. A védőnők, munkájuk során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	2	159	80
2009	2	164	82
2010	2	150	75
2011	2	145	73
2012	2	138	69

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	2	212	106
2013	2	200	100
2014	2	215	107,5
2015	1	216	108
2016	2	232	116

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok.

A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. Ezt az adatot tovább súlyosbítja, hogy a testi erőszak csak a jéghegy csúcsa. A folyamatos lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb.

Célzottan a nők elleni erőszak, családon belüli erőszak áldozataival foglalkozó ellátás nincs a településen.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások legközelebb Mátészalkán érhetőek el, valamint a megyeszékhelyen, Nyíregyházán található több anyaothton is, a helyi önkormányzat és egyház működtetésében egyaránt.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítélőtáblák vezetői		Közgyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2008	11	2	0	0	0	0
2009	11	2	0	0	0	0
2010	6	1	0	0	0	0
2011	6	1	0	0	0	0
2012	6	1	0	0	0	0
2013	5	2	0	0	0	0
2014	5	2	0	0	0	0
2015	5	2	0	0	0	0
2016	5	2	0	0	0	0
2017	5	2	0	0	0	0

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A táblázat jól mutatja, hogy a képviselő testület tagjai főleg férfiak. Viszont a települési önkormányzati hivatal és a közoktatási intézmények többségében női alkalmazottakat foglalkoztatnak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket fokozottan érintő társadalmi problémákra irányuló kezdeményezések nem történtek az elmúlt időszakban, mivel nem volt rá szükség.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Alacsony a nők foglalkoztatási aránya	A nők munkába állási esélyeinek a növelése. Családbarát munkahelyek kialakítása, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok biztosítása
A hátrányos helyzetű családok körében gyakoriak az életvezetési problémák	Életvezetési tanácsadás (háztartásvezetés, pénzkezelés, gyermekgondozás témakörökben)
A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	- Igény szerinti szabadidős programok szervezése, - Zöldterületek, közparkok kialakítása, felújítása.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2008	348	488	836
2009	342	482	824
2010	336	462	798
2011	316	451	767
2012	322	449	771
2013	299	427	726
2014	297	404	701
2015	278	394	672
2016	264	374	638

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázatból kitűnik, hogy folyamatosan csökken a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma. Ennek oka a nyugdíjrendszer átalakítása, melynek következményeként sokan estek ki a nyugdíjszerű ellátásokban részesülők köréből.

Településünkön elmondható, hogy jóval magasabb a nyugdíjas korú nők száma. Ez a mutató a demográfiai folyamatokkal magyarázható, mivel a nők magasabb életkort élnek meg, mint a férfiak.

6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete

a) idősök, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az Önkormányzat adatai szerint a közintézményekben nyugdíjas munkaerő nincs, településünkön még az aktív korúak részére is problémát okoz az állások létrehozása, a munkahelyteremtés. Elmondható, hogy az idősök nehezebben tudnak elhelyezkedni a munkaerő-piacon, vagy lehetőségek hiányában mezőgazdasági kiegészítő tevékenységet végeznek.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az élethosszig tartó tanulásra, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségeire a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programokra nincs lehetőség a településen.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	387	14	4%	277	8	3%
2009	425	11	3%	280	8	3%
2010	424	11	3%	283	8	3%
2011	437	20	5%	255	8	3%
2012	484	25	5%	245	8	3%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	402	30	8%	217	n.a.	#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	333	26	8%	136	n.a.	#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	247	25	10%	59	n.a.	#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	247	25	10%	62	n.a.	#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	268	30	11%	95	n.a.	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Ópályiban hátrányos megkülönböztetés az idősek foglalkoztatási területén nem tapasztalható, de azt tudjuk, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A szociális alapellátások közül Ópályiban elérhető az étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. A szociális alapszolgáltatásokat Ópályi község Önkormányzata és a Szatmári Többcélú Kistérségi Társulás, és a Diaconiai Szolgálat biztosítja.

Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosított az idősebb korosztály számára is. Az egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális vagy mentális támogatásra szorulóknak szívesen veszik az önkormányzat megkeresését és veszik igénybe a szolgáltatásokat saját otthonukban.

Nappali ellátás nincs a településen, a lakosság részéről eddig nem mutatkozott igény a szolgáltatásra.

A falu előregedő, így egyre nagyobb igény mutatkozik a szociális ellátásra. A szociális étkeztetés is népszerű. Az idősek választhatnak, hogy helyben fogyasztással, elvitellel vagy kiszállítással kérik az ebédet.

A célcsoport az egészségügyi szakellátást helyben nem tudja igénybe venni, a legközelebbi szakrendelő Mátészalka, illetve a távolabbi Nyíregyházán van. Aki betegsége folytán, vagy mozgásában korlátozott, annak lehetősége van betegszállítót igényelni. Az önkormányzat intézményei akadálymentesítettek. Az érintettek zöme tájékozott a szociális szolgáltatások igénybevétele tekintetében

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A közszolgáltatások info-kommunikációs akadálymentesítése csak részben megoldott. Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, ahol a települést érintő friss hírek, információk is elérhetők.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
		fő	%
2008	327	0	0%
2009	340	0	0%
2010	344	0	0%
2011	350	0	0%
2012	354	0	0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
		Fő	%
2012	354		
2013	369		0%
2014	381		0%
2015	389		0%
2016	395		0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	7,56
2013	6,00
2014	6,00
2015	6,10
2016	5,36

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2008	0	10	200	961	86	60	50
2009	0	10	200	630	87	62	54
2010	0	10	200	898	88	63	50
2011	0	10	200	674	86	64	52
2012	0	10	200	421	85	65	53
2013	n.a	n.a	n.a	461	57	n.a	n.a
2014	n.a	n.a	n.a	731	101	n.a	n.a
2015	n.a	n.a	n.a	745	95	n.a	n.a
2016	n.a	n.a	n.a	310	57	n.a	n.a
2017	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a

Forrás: Helyi adatgyűjtés

c) idősek informatikai jártassága

6.3.4. számú táblázat - Idősek informatikai jártassága

év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	fő	fő	%	fő	%
2008	20	5	25,0%	5	25,0%
2009	30	8	26,7%	8	26,7%
2010	40	10	25,0%	10	25,0%
2011	40	15	37,5%	15	37,5%
2012	50	20	40,0%	20	40,0%

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Jellemzően az időseknek csak kis része rendelkezik informatikai jártassággal. Az informatikai jártasság mértéke nő, azonban további intézkedések szükségesek ezen a téren.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Ópályi településen, helyi szinten nem működik Idősek Klubja, ennek ellenére Ópályiban a település lehetőségeihez képest nagyon gyakran vannak szervezett előadások, prevenciós programok és szervezett színházlátogatások, melyet a településen élő korosztály időszakosan látogat.

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen

év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2008	33
2009	34
2010	30
2011	33
2012	35

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2012				
2013	1	9 684		1
2014	1	9 684		1
2015	1	9 684		1
2016	1	1 890		1

Forrás: TEIR

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály, áldozattá válás	Polgárőrség fokozott járőrözése, veszély esetén riaszthatósága, elérhetősége, Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Idős korosztály foglalkoztatásának hiánya	- Foglalkoztatást támogató programok beindítása
Az idősebb korosztály foglalkoztatásának hiánya	- Kiegészítő képzések szervezése, kiegészítő jövedelemszerzési lehetőségek felkutatása.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek a magyar társadalom leghátrányosabb helyzetű csoportjai közé tartoznak. Nagy részük életét nemcsak az egészségi állapotuk, hanem a társadalmi körülmények is nehezítik. Az 1998. évi XXVI. törvény alapján „fogyatékos ember az aki: érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.”

Az előítéletesség és a sztereotípiák tovább nehezítik a fogyatékkal élők életét.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint 490.578 fogyatékkal élő ember van Magyarországon, a népesség 4,9 százaléka. Fogyatékosági típus szerinti megoszlásuk: mozgássérültek aránya 47,33 %, gyengénlátó, aliglátó 14,96 %, értelmi fogyatékos 8,72 %, siketvak (látás- és hallássérült) 0,66 %, egyéb 0,46 %.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2008	171	171
2009	169	169
2010	155	155
2011	275	275
2012	137	128
2013	128	120
2014	122	108
2015	100	92
2016	85	88

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Közgyógyellátás, rendszeres szociális segély alkotják a speciális ellátások körét, ezek aránya a nem specifikus szociális ellátásokhoz képest elenyésző mértékű. A Megváltozott munkaképességű személyek száma a nők és a férfiak esetében is csökkent az elmúlt években.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012	36		
2013	43		

2014	45		
2015	44		
2016	46		

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

a) *fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)*

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik elszigetelten élnek a társadalomban. A munka-erőpiacon a leghátrányosabb célcsoportot jelentik a fogyatékkal élők, akiknek elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. Jelenleg településünkön fogyatékkal élő személyek számára nincs foglalkoztatási lehetőség.

b) *hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén*

A foglalkoztatás területén történő hátrányos megkülönböztetés nem fordult elő településünkön.

c) *önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok*

A fogyatékkal élő személyek önálló életvitelt biztosító szolgáltatásokat, programokat a kistérségi Támogató Szolgálat látja el.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

7.2.1. táblázat - Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezmények

1993. évi III. tv. (Szt.) alapján pénzbeli ellátás	Fogyatékos személyek száma (2016 év)
Időskorúak járadéka	5
Aktív korúak ellátása	137
Rendszeres szociális segély	17
Lakásfenntartási támogatás	174
Ápolási díj	43
Temetési segély	9
Átmeneti segély	51
Természetbeni ellátás	
Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság Itt azokra a fogyatékos személyekre kérdezzük, akik az önkormányzat javaslatára, rászorultsági alapon kapnak TAJ kártyát az OEP-től.	31

Közgyógyellátás Ez a fogyatékos személyeknek alanyi jogon jár, nem fogyatékos személyek rászorultsági alapon vehetik igénybe. Mivel a településen élő fogyatékos személyek számának megállapítása nehéz, ez az adat is fontos mutató lehet.	212
Adósságkezelési szolgáltatás	0
Energia felhasználási támogatás	0
Más jogszabályok alapján nyújtott ellátások	
Fogyatékosági támogatás	11
Rokkantsági járadék	198
Személygépkocsi átalakítási támogatás	0
Közlekedési kedvezmény	143
Személygépkocsi szerzési kedvezmény	3
Parkolási igazolvány	50

Forrás: helyi adatgyűjtés

Ellátási formák:

- **Fogyatékosági támogatás:** A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- **Rokkantsági járadék:** A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.
- **Közlekedési kedvezmény:** A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- **Parkolási igazolvány:** Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
 - aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
 - aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
 - akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül
- **Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:**

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése még nem 100%-os.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén, ezért a szociális ellátórendszerrel, támogató szolgáltatásokkal együttműködve elő kell segíteni, hogy a fogyatékkal élők is részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Az önkormányzati tulajdonban lévő intézmények akadálymentesítése megtörtént, a településen található vállalkozások nagy része a jogszabálynak megfelelően akadálymentesített.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

7.3.3. táblázat - Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésben									
	Igen/nem								
	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
Közterület (utca/járda, park, tér)	nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	nem
Helyi és távolsági tömegközlekedés	nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	nem
Buszpályaudvar, buszvárók	nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	nem
Vasútállomás	nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	nem

Forrás: helyi adatgyűjtés, a vizsgált területen az önkormányzat szociális ügyekkel foglalkozó munkatársától és az érdekvédelmi szervezetek vezetőitől

A Közúti közlekedés jó, pályázati támogatásból a teljes főút új aszfaltburkolatot kapott. A közlekedésben nehézséget okoz a településre zúduló kamionforgalom. A járdák, parkok akadálymentesítése nem biztosított. Van még olyan utca, ahol nem épült járda, azonban az elmúlt két évben több utca is kapott friss aszfaltburkolatot és járdát. A buszvárók előtt a beton és az aszfaltborítás csak részleges és rossz állapotú. Így az akadálymentesítés feltétele az alapvető infrastruktúra kiépítése.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A fogyatékkal élő személyek részére településünkön nem működik ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, támogatott lakhatás és átmeneti ellátást nyújtó fogyatékosok gondozóháza sem.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az Önkormányzat és intézményei részéről ezen a területen is megjelenik a pozitív diszkrimináció. Ez az intézményekben dolgozók egyedi ügyekben történő intézkedésével nyilvánul meg. A házi orvos és asszisztense szükség esetén a nyújtható ellátásokat az ellátott otthonában biztosítja.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során a településen	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékkal élők foglalkoztatásának hiánya	Foglalkoztatásukat elősegítő és támogató programok, képzések szervezése Pályázati programok figyelemmel kísérése, megfelelő szakértelmű segítők igénybevétele pl. foglalkoztatási mentor, tanácsadó, rehabilitációs szakmérnök,
Nincs minden középület akadálymentesítve	Akadálymentesítés munkák folytatása, járdák folyamatos karbantartása, közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése
A fogyatékkal élők társadalmi kapcsolatai beszűkülnek, szociális és egészségügyi szolgáltatásokat a mozgásukban korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	Fogyatékkal élők által igénybe vehető szolgáltatások biztosítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A helyi önkormányzatnak, a kulturális és oktatási intézményeknek, a községben működő kis- és mezőgazdasági vállalkozóknak, az egyházak képviselőinek, a falu lakosságának, kicsiknek és nagyoknak, időseknek és fiataloknak közös érdeke és felelőssége, hogy Ópályi a jövőben is még inkább élhető településsé váljon. Ennek érdekében szívesen és sokat tesznek. A település működő civil szervezetek:

- Boldog Családokért Egyesület
- Sportegyesület
- Jeremcsuk László Polgárőr Egyesület
- Vöröskereszt helyi szervezete
- Ópályi Általános Iskola Tanulóiért Közalapítvány
- Szatmári Polgárok civil Tanácsa
- Ópályiak Baráti Köre Egyesület

b) Önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

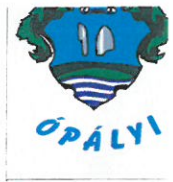
Ópályi községben viszonylag sok civil és egyházi szervezet van. Az önkormányzat és a civilek között együttműködés van. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek.

A civil szervezetek az ifjúság védelme, a szabadidő hasznos eltöltése, a hagyományőrzés, a drog prevenció és más hasonló problémák kezelése területén igen hasznos feladatot látnak el, és sokban hozzájárulnak

A közös célok, kulturális, szórakozási, sport, környezetvédelmi és fejlesztési célok megvalósításához mozgósíthatóak és szívesen veszik ki részüket. Legyen az advent, falunap, nemzeti ünnep, sportesemény, társadalmi munka, jótékonysági rendezvény, véradás, gyermek-, illetve idősek napja közbiztonság, stb. A rendezvények sikeres megszervezéséért a civilszervezetek vezetői, tagjai sokat tesznek, mindehhez azonban kell egy megfelelő irányító, mozgósító személy, akinek hívószavára az emberek szívesen mozdulnak.

A helyi civilszervezetek kapcsolata a környező települések hasonló szervezeteivel jónak mondható, gyakran szerveznek közös rendezvényeket.

Az önkormányzat a költségvetésében minden évben tervez különböző összegeket a civilszervezetek támogatására.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A Szatmári Többcélú Kistérségi Társulás hoz tartozó 20 település részére 2007. december 31-ig külön megállapodás alapján biztosította a Mátészalka Város Önkormányzata fenntartásában lévő Egyesített Szociális Intézmények tagintézményeként működő Bölcsőde a gyermekek napközbeni ellátása közül a bölcsődei ellátást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást pedig a kistérség 9 települése vonatkozásában. Ugyanezen 20 településre látta el a Mátészalka Város Önkormányzatának fenntartásában lévő Egészségügyi Alapellátási Intézmény a házi orvosi központi ügyeleti feladatokat.

2007 április 1-től a gyermekjóléti szolgáltatás ellátási területe tovább bővült, Ópályi és Nagydobos községek közigazgatási területével. A család gondozói feladatokat osztott munkakörben, Ópályi községben 1 fő látja el.

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások közül a családsegítést, valamint a gyermekjóléti szolgáltatást 8 település vonatkozásában (Mátészalka, Jármí, Ópályi, Nagydobos, Nyírkáta, Nyírmeggyes, Szamosszeg és Szamoskér) látja el, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást pedig a felsorolt településeken kívül még Kocsord és Nyírcsaholy községek esetében is biztosítja. A gyermekek napközbeni ellátása közül a bölcsődei ellátást a kistérség 21 települése számára nyújtja. Az étkeztetést, házi segítségnyújtást, támogató szolgáltatást, szenvedélybetegek közösségi ellátását, hajléktalan személyek átmeneti szállását, fogyatékosok nappali ellátását jelenleg Mátészalka rászoruló lakosai számára biztosítja. Cél a nyújtott szolgáltatások ellátási területének bővítése, ennek érdekében tárgyalások folynak az étkeztetés és a házi segítségnyújtás mikro körzetben történő ellátására.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás EFOP-os projekt keretében a bármely okból hátrányos, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek, fiataloknak, és azok családjainak biztosít széles körű lehetőségeket a képességeik, és értékeik feltárására, hasznosításának módjára a kor kihívásainak megfelelő életszemlélet, életvezetés kialakítására, értékek átadására, és elfogadó, építő, megértő közösségbe tartozására. Mindezzel csökkentve a hátrányaikat, és növelve esélyeiket a társadalomba való beilleszkedésre, iskolába történő helytállásra és a boldog, értelmes, hasznos életre.

Alapvető cél, hogy a Mátészalkai Járás, 26 településének lakossága számára innovatív szolgáltatásokat tegyünk hozzáférhetővé, különös tekintettel a 25 év alatti hátrányos helyzetű fiatalok, és családjaik részére. A legkorábbi életkortól indulva a szülők bevonásával kívánunk segítséget nyújtani a járás településeinek igényeit szem előtt tartva, hosszú távú, jól célzott, eredményorientált programjainkkal. A területi hátrányok mérséklését eredményezi mindez, továbbá hozzájárul egy megfelelőbb jövőkép kialakulásához, a szegény családban élő gyermekek fokozott segítéséhez. Cél a hátrányos helyzetű gyermekek iskolán kívüli képesség, és készségfejlesztése, a korai iskolaelhagyás csökkentése, az egészségtudatos életmód elterjesztése, az intézmények közötti együttműködések javítása, a dolgozók szociális érzékenységének fejlesztése, hiányzó szakember kapacitás pótlása. Prevenációs cél továbbá a hátrányos helyzet nemzedékről nemzedékre történő örökítésének megakadályozása.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen a Roma Nemzetiségi Önkormányzathoz tartozó nemzetiségi kisebbségi csoporthoz közel 1000 fő tartozik, akik főként a HEP-ben beazonosított két szegregátumban élnek.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek munkája igen sokrétű, felöleli a településen élő összes generációt részt vesznek a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásában, felzárkóztatásában, az időkorúak hagyományörzésében a lakosság egészségi állapotának fejlesztésében.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A településünkön for-profit szervezet tevékenykedik csak. Ennek ellenére jellemzően minden önkormányzati és iskolai, óvodai rendezvényt anyagilag jelentős számú helyi vállalkozó, termelő támogat. A helyi vállalkozó rendszeres felajánlásokat tesznek. A helyi őstermelők gépeiket és közreműködésüket ajánlották fel a közfoglalkoztatási program elősegítése érdekében. Jelentős tartalékok a település for-profit szektorában, nem található.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába.

A helyzetelemzés előkészítésben részt vehetnek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere a helyi esélyegyenlőségi fórum, amelyet az önkormányzat szükségyszerűen tart, valamint a személyes egyeztetések és megbeszélések, az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program tervezetét Ópályi Község Önkormányzat Képviselő-testülete, a Polgármesteri Hivatal dolgozói, az állami és önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, a település lakossága előzetes véleményezés, esetleges módosító javaslatok megtétele céljából tanulmányozhatja. Helyi Esélyegyenlőségi Program a Polgármesteri Hivatalban, valamint a honlapon www.opalyi.hu bárki számára elérhető, olvasható és véleményezhető.

Ópályi Község Önkormányzat Képviselő-testülete a fentebb felsorolt intézmények, civilszervezetek, valamint a lakosság meghívása mellett, nyilvános képviselő-testületi ülésen tárgyalja és fogadja el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1.A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése:

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Higiéniiai problémák, hiányosságok	Prevenációs programok szervezése, egészségügyi felhívások, előadások megtartása szakemberek bevonásával,
	Hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzete	Piacképes képzések szervezése (pl. szakács, bolti eladó, kisgépkelő, mezőgazdasági növénytermesztő-élelmiszertartósító) az elhelyezkedés esélyének növelése érdekében
	Pénzgazdálkodási problémák	Adósságkezelési, pénzgazdálkodási tanácsadások, takarékoskodással kapcsolatos előadások
	A munkanélküliek között magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők száma	Felnőttképzés szervezése.
	A roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője.	Olyan szakember jelenléte, aki a mindennapok során jelen van az életükben és napi szinten segítségükre lehet. Közösségi szociális munka szervezése.
	A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének javítása	Korszerű kerékpárút kiépítése a szomszédos települések összekapcsolására
	A szegregátum területén nincs alkalmas helyiség a közösségi programok megtartására, valamint az itt élők rossz egészségügyi és higiénés körülmények között élnek.	Közösségi Ház kialakítása, ahol lehetőség van mosási, tisztálkodási lehetőség biztosítására)
Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya	Olyan hely létrehozása, kialakítása mely alkalmas közösségi programok lebonyolításához, ahol a gyermekek hasznosan tölthetik el szabadidejüket - Programok, táborok, kirándulások szervezése Nyári táborozások, Színházlátogatás,	
A halmozottan hátrányos helyzetű és roma gyerekek nem megfelelő egészségi állapota	- Egészséges és rendszeres testmozgásra nevelés, - Egészséges táplálkozásra nevelés, - Első segélynyújtási ismeretek elsajátítása,	

Gyermekek		- Szűrőprogramok gyakoribbá tétele, a gyermekek számára előadások tartása (testi higiéné, pszichológiai) a témával kapcsolatosan
	A szegregátumban élők tanulási nehézségei, magatartás, és beilleszkedési problémák	-Készségfejlesztés: szocializációs, kommunikációs, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat -Korrepetálás biztosítása, -Megfelelő szakemberek biztosítása helyben pl:pszichológus
	hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedési nehézségeinek kezelése, 0-3 éves korú csecsemők és kisgyerekek nevelési-oktatási intézménybe való beilleszkedésének elősegítése	Gyerekház működtetése
Nők	Alacsony a nők foglalkoztatási aránya	A nők munkába állási esélyeinek a növelése. Családbarát munkahelyek kialakítása, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok biztosítása
	A hátrányos helyzetű családok körében gyakoriak az életvezetési problémák	Életvezetési tanácsadás (háztartásvezetés, pénzkezelés, gyermekgondozás témakörökben)
	A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	- Igény szerinti szabadidős programok szervezése, - Zöldterületek, közparkok kialakítása, felújítása.
Idősek	Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály, áldozattá válás	Polgárőrség fokozott járőrözése, veszély esetén riaszthatósága, elérhetősége, Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
	Az egyedülálló idősek társadalmi kapcsolatai beszűkülnek, izolálódnak, gyakori az időskori demencia, depresszió	- Egyházak lelki segítség nyújtása - Nappali ellátás kialakítása, idősek klubja létrehozása - Idősek rendszeres felkeresése, családsegítés
	Kertjüket sok esetben nem tudják rendben tartani	Közmunka-program keretén belül történő segítségnyújtás
	Idős korosztály foglalkoztatásának hiánya	- Foglalkoztatást támogató programok beindítása
	Kulturális, és közművelődési szolgáltatások hiánya	- Kulturális lehetőségek biztosítása idősek számára, - Kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáférésük megismertetése, - Idősek napközi otthona, Idősek klubja létrehozása

Fogyatékkal élők	A fogyatékkal élők foglalkoztatásának hiánya	Foglalkoztatásukat elősegítő és támogató programok, képzések szervezése Pályázati programok figyelemmel kísérése, megfelelő szakértelmű segítők igénybevétele pl. foglalkoztatási mentor, tanácsadó, rehabilitációs szakmérnök,
	A településen nem minden intézmény akadálymentesített	Akadálymentesítés munkák folytatása, járdák folyamatos karbantartása, közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése
	A fogyatékkal élők társadalmi kapcsolatai beszűkültek, a szociális szolgáltatások körének bővítése szükséges	Fogyatékkal élők által igénybe vehető szolgáltatások biztosítása

A beavatkozások megvalósítói:

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Prevenációs programok szervezése, egészségügyi felhívások, előadások megtartása szakemberek bevonásával,	Önkormányzat, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Védőnői hálózat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Egyházak
	Piacképes képzések szervezése (pl. szakács, bolti eladó, kisgépkészítő, mezőgazdasági növénytermesztő- élelmiszerteremtő) az elhelyezkedés esélyének növelése érdekében	Önkormányzat, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Munkaügyi Központ
	Adósságkezelési, pénzgazdálkodási tanácsadások, takarékoskodással kapcsolatos előadások	Önkormányzat, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Civil szervezetek
	Felnőttképzés szervezése.	Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Munkaügyi Központ
	Közösségi „settlement” szociális munka szervezése.	Önkormányzat, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Egyházak
	Korszerű kerékpárút kiépítése a szomszédos települések összekapcsolására	Önkormányzat,
	Közösségi Ház kialakítása	Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat,
Gyerekek	Közösségi programok szervezése, ahol a gyermekek hasznosan tölthetik el szabadidejüket - Programok, táborok, kirándulások szervezése Nyári táborozások, Színházlátogatás,	Önkormányzat, Védőnői hálózat, Köznevelési Intézmények, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, Civil szervezetek

	Egészségfejlesztő, felvilágosító programok szervezése, Egyéni tanácsadás,	Önkormányzat, Védőnői hálózat , Köznevelési Intézmények, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Civil szervezetek
	Tanulás fontosságának tudatosítása, továbbtanulás támogatása, szülői klub létrehozása	Önkormányzat, Védőnői hálózat, Gyermekjóléti szolgálat, Köznevelési Intézmények, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat,
	Gyerekház működtetése	Önkormányzat, Védőnők, Köznevelési Intézmények, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat,
Nők	A nők munkába állási esélyeinek a növelése. Családbarát munkahelyek kialakítása, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok biztosítása	Önkormányzat , Civil szervezetek, Munkaügyi Központ
	Életvezetési tanácsadás (háztartásvezetés, pénzkezelés, gyermekgondozás témakörökben)	Önkormányzat , Védőnők, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
	- Igény szerinti szabadidős programok szervezése, - Zöldterületek, közparkok kialakítása, felújítása.	Önkormányzat , Civil szervezetek,
Idősek	Polgárország fokozott járőrözése, veszély esetén riaszthatósága, elérhetősége, Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.	Önkormányzat , Kistérségi Társulás, Szociális intézmények, Polgárország
	„Aktív Idős Kor”	Önkormányzat , Kistérségi Társulás, Egyházak, Szociális intézmények,
	- Foglalkoztatást támogató programok beindítása	Önkormányzat ,
Fogyatékkal élők	Fogyatékkal élők foglalkoztatásának elősegítése	Önkormányzat , Intézményvezetők, Építésügyi Hatóság, Kivitelezők, Fogyatékkal élő érdekvédelmi szervezete célcsoport
	Akadálymentesítési munkák folytatása, járdák folyamatos karbantartása, közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése	Önkormányzat , Építésügyi Hatóság, Kivitelezők, Fogyatékkal élő érdekvédelmi szervezete célcsoport
	Fogyatékkal élők által igénybe vehető szolgáltatások biztosítása	Önkormányzat , Kistérségi Társulás, Egyházak, Szociális intézmények,

Jövőképünk:

- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenlő eséllyel kezdik meg életüket.
- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők a hátrányokat leküzdjék, tudjanak beilleszkedni a társadalomba, a méltó életminőségének biztosításában segítséget tudjunk nyújtani.
- Kiemelt területnek tartjuk, hogy a gyerekek már pici koruktól járjanak óvodába, ahol megtanulják az alapvető higiéniai és étkezési szokásokat, szabályok és rend szerint élnek, így a későbbiekben jobban tudnak alkalmazkodni az őket körülvevő világhoz.
- Folyamatosan odafigyelünk az idősekre, segítünk a rászorulókon, folyamatosan odafigyelünk arra, hogy megelőzzük az elmagányosodásukat, izolációjukat,
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a foglalkoztatási feltételek javítását.
- Különös figyelmet fordítunk arra, hogy észrevegyük a fogyatékkal élők számára
- megoldhatatlan mindennapi problémákat, és erőnkhez mérten segítsük azok elhárítását.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT):
3. számú melléklet a 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelethez.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
Intézkedés sorszáma:	A helyzetlemzés következtetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése:	Az intézkedés el kívánt cél:	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Az intézkedés tartalma:	Az intézkedés felelőse:	Az intézkedés megvalósításának a határideje:	Az intézkedés eredményeességét mérő indikátor(ok):	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	
I. A mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége:										
1.	Prevenációs programok szervezése, egészségügyi felhívások, előadások megtartása	A mélyszegénységben élők romák nem megfelelő egészségügyi állapota	Egészségi állapot, életminőség javítása. Szűrővizsgálatokon való részvétel emelkedése.	- Szűrővizsgálatok szervezése, - Egészségfejlesztő, felvilágosító programok szervezése,	- Háziorvos, - Védőnői Hálózat	folyamatos, 2023.12.31	szűréseken megjelent lakosok száma,	Humán, pénzügyi, technikai erőforrás	személyi, anyagi kockázatok - bevont célcsoport nem vesz részt a megvalósításban	
2.	Piacépes képzések szervezése	Aluliskolázottságuk miatt nehezen	munkanélküliség csökkenése	piacépes szakma szervezése,	Ópályi Község önkormányzat	2023.12.31	Végzettsége igazoló dokumentumok.	képzések helye megfelelő szakembere	a szakma megszerzését követően elhelyezked	

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

		rendelkezők száma.										célcsoport életminőség e. Kockázat: érdektelenség, lemorzsolódás a képzésről.
5.	Közösségi szociális munka szervezése.	A szegregátum területén generációkon át ismétlődő problémák figyelhetők meg, melyet az ott élők önállóan nem tudnak megoldani.	Az egyének képességei saját sorsuk alakításában		Olyan szakember jelenléte, aki a mindennapok során jelen van az életükben és napi szinten segítségükre lehet. Egyéni fejlesztési terv készítése, mentorálás, családlátogatás.	Ópályi Község Önkormányzata, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	folyamatos, 2023.12.31	Elkészült fejlesztési tervek száma, mentorálás, családlátogatás.	pályázati forrás		Javul a telepén élők életminőség e. Kockázat: bizalmatlanság a célcsoport részéről.	
6.	Korszerű kerékpárút kiépítése a szomszédos településeken	Magas a településen a munkanélkü	A foglalkoztatáshoz való hozzáférés		Kerékpárút kiépítése a szomszédos Mátészalka	Ópályi Község Önkormány	2023.12.31	kerékpárút kiépítése Ópályi-Mátészalka	pályázati forrás		Munkanélküliség csökkenése Kockázat:	

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

	összekapcsolására	liek aránya, településen belül kevés a munkalehetőség.	esélyének javítása. Az aktív korú lakosság elhelyezkedési esélyeinek növelése.	városba.	zata,	szakaszon.	támogatás hiánya,
7.	Közösségi Ház a kialakítása szegregátum területén.	Nincs olyan hely a szegregátumok területén, mely alkalmas különböző programok, rendezvények megtartására.	Szociális és egészségügyi helyzeti javulása.	Közösségi Ház létrehozása, kialakítása, működtetése (mosási, tisztálkodási lehetőség biztosítása, közösségi rendezvények helyszínének biztosítása)	Ópályi Község Önkormányzata	Közösségi Ház létrejötte	Kockázat: pályázati forrás hiánya,

II. A gyermekek esélyegyenlősége:

1.	„Kell egy hely” - Szabadidős kirándulások, programok, táborok szervezése.	Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya.	Egészségtudatos magatartás kialakítása.	Pályázatok benyújtása anyagi támogatásra . Felmérés készítése. Közösségi	Ópályi Község Önkormányzata, Védőnői hálózat, Család- és	2023.12.31. folyamatos	szabadidős programok száma, résztvevők száma	pályázati forrás	Személyi és anyagi kockázatok
----	---	--	---	--	--	------------------------	--	------------------	-------------------------------

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

					Gyermekjóléti Szolgálat	szabadidős programok szervezése, megvalósítása.		Egészségfejlesztő, felvilágosító programok, egyéni tanácsadás szervezése		Egészségstudatos magatartás kialakítása.		Egészségstudatos magatartás kialakítása.	
2	Egészségfejlesztő, felvilágosító programok, egyéni tanácsadás szervezése	családi szocializációs hiányosságok, szülői elhanyagolása, aluliskolázottság a szülő részéről, korai felelőtlen gyermekvállalás	Egészségstudatos magatartás kialakítása.	Egészséges és rendszeres testmozgásra nevelés,	2	Egészségfejlesztő, felvilágosító programok, egyéni tanácsadás szervezése	családi szocializációs hiányosságok, szülői elhanyagolása, aluliskolázottság a szülő részéről, korai felelőtlen gyermekvállalás	Egészségstudatos magatartás kialakítása.					
3.	Tanulási fontosságának tudatosítása, továbbtanulási támogatása, szülői klub létrehozása	Gyenge tanulmányi eredmény, érdeklődés hiánya a tanulás iránt, magas iskolai hiányzás, szülői érdeklődés hiánya.	Továbbtanulási esélyek javulása, szülői értekezletek szervezése révén a tanulmányi eredménye k javítása a hiányzások csökkentése érdekében	Készségfejlesztés: szocializációs, kommunikációs, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat	3.	Tanulási fontosságának tudatosítása, továbbtanulási támogatása, szülői klub létrehozása	Gyenge tanulmányi eredmény, érdeklődés hiánya a tanulás iránt, magas iskolai hiányzás, szülői érdeklődés hiánya.	Továbbtanulási esélyek javulása, szülői értekezletek szervezése révén a tanulmányi eredménye k javítása a hiányzások csökkentése érdekében	Tanulási fontosságának tudatosítása, továbbtanulási támogatása, szülői klub létrehozása	Gyenge tanulmányi eredmény, érdeklődés hiánya a tanulás iránt, magas iskolai hiányzás, szülői érdeklődés hiánya.	Továbbtanulási esélyek javulása, szülői értekezletek szervezése révén a tanulmányi eredménye k javítása a hiányzások csökkentése érdekében		
4.	Gyerekház	A település	0-3 éves	Jelzőrendsze	Ópályi	2023.12.31.	bevonat	Európai	szociális				

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

	működtetése	nevelési- oktatási intézményei ben jelentős problémát okozó hátrányos helyzetű gyermek beilleszké- si nehézségei nek kezelése	korú csecsemők és kisgyerekek nevelési- oktatási intézményb- e való beilleszké- sének elősegítése.	ri tagokkal együttműkö- dés, nevelési tanácsadó, fejlesztő pedagógus, speciális iskolák, nyári táborok szervezése, családból való kiemelés	Község Önkormány- zata	folyamatos	gyermekek, családok száma, szolgáltatás t igénybe- vevők száma, programok n, rendezvény- eken megjelentek száma	Unió pályázati forrás	problémák javulnak, Kockázat: anyag kockázat, célcsoport érdektelens- ége.
III. A nők esélyegyenlősége:									
1.	Nők munkába állási esélyeinek javítása.	A tartós munkanélkü- liség aránya a nők esetében magasabb. A GYED- ről, GYES- ről nehezebb visszatérni újra munka- világába.	A nők munkába állási esélyeinek javítása.	Rugalmas munkaidő bevezetése. Korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok biztosítása.	Ópályi Község Önkormányzata, Munkaügyi Központ	2023.12.31.	Képzésben résztvevők száma, új munkahelyek létrehozása	Pályázati forrás.	Személyi és anyagi kockázatok
2.	Életvezetési tanácsadás	A mélységén	Javuljon a mélységén	- Előadások tartása	Védőnői Hálózat,	2023.12.31.	programok n	humán	Kockázat: motiváció

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

	(háztartásvezetés, pénzkezelés, gyermekgondozás témakörökben)	ységben élők romák körében gyakran tapasztalható, hogy gyermekeiket nem megfelelően látják el.	ységben élő és roma családok szociális helyzete, a veszélyeztetett és védelemben vett gyermekek számának csökkenése.		háztartásvezetés, pénzkezelés, gyermekgondozás témakörökben – Szülői klub létrehozása	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	folyamatos	résztevők száma	erőforrás	hiány, érdektelenség célcsoport részéről.
3.	<ul style="list-style-type: none"> - Igény szerinti szabadidős programok szervezése, - Zöldterületek, közparkok kialakítása, felújítása. 	<p>Gyes-en Gyed-en lévő nők, anyák esetében gyakran tapasztalható magányérzet, melynek kialakulásával nemcsak az anyai mentális állapota lehet rosszabb, családi</p>	<p>Szabadidő hasznos eltöltésére lehetőség.</p>		<p>Igényfelmérés készítése a nők körében jelentkező szabadidős igényekről (torna, aerobic) - Baba-mama klub szervezése, Fitness park kialakítása</p>	<p>Ópályi Községi Önkormányzata, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat</p>	2023.12.31. folyamatos	<p>kialakított szabadidős programok részvők száma</p>	<p>Pályázati forrás. humán erőforrás</p>	<p>pályázati forrásból fenntarthat. Kockázat: érdektelenség, támogatás hiánya.</p>

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

		konfliktushoz vezethet.										
IV. Az idősek esélyegyenlősége:												
1.	Polgárörtség fokozott járőrözése, veszély esetén riaszthatósága, elérhetősége, Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.	Az idősek korosztály jelentős része egyedül él	Az idősek egyedül élő emberek biztonságának, védelmének elősegítése.		igényfelmérés készítése az egyedül élők körében, szolgáltatások szervezése	Ópályi Község Önkormányzata, Polgárörtség, Önkéntesek	2023.12.31. folyamatos	nőbiztonsági, javul az idősek embereinek közérzete	Humán erőforrás,			
2.	„Aktív Idős Kor”	-Kulturális, közművelődési szolgáltatások hiánya - Egészségmegőrző programok hiánya	- Az idősek korosztály számára a számukra szükséges programok, szolgáltatások biztosítása.		Igényfelmérés, Különböző szolgáltatások bevezetése: pl: Nappali ellátás kialakítása, - Idősek klubja létrehozása -Idősek rendszeres felkeresése, Informatikai Képzés	Ópályi Község Önkormányzata	2023.12.31. folyamatos	programokon, rendezvényeken résztvevők száma	anyag, humán erőforrás	pályázat útján fenntartható Kockázat: anyagi forrás hiánya, érdektelenség		

3.	Foglalkoztatást támogató programok beindítása	Idős korosztály foglalkoztatásának hiánya	Az idős emberek aktivitásának, önálló életvitelének fenntartása		Foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, Kiegészítő képzések megszervezése	Ópályi Községi Önkormányzata	2023.12.31. folyamatos	foglalkoztatási programba bevontak száma	anyagi, humán erőforrás	pályázati forrásból fenntartható
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége:										
1.	Fogyatékkal élők foglalkoztatásának elősegítése	Fogyatékkal élők számára nincs munkahely a településen.	Önálló életvitel kialakításának segítése, önfenntartás kialakítása		- elhelyezkedéséhez szükséges képzések szervezése - munkáltatók ösztönzése a fogyatékkal élők foglalkoztatásának elősegítésére a célcsoport felmérése, tájékoztatása, munkáltatók érdekeltségé	Ópályi Községi Önkormányzata	2023.12.31. folyamatos	Képzésben részesítettek száma, elhelyezkedett fogyatékkal élők száma.	Humán, pénzügyi, technikai erőforrás	Pályázati forrásból fenntartható

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

	Akadálymentesítés és munkák folytatása, járdák folyamatos karbantartása, közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítés	Akadálymentes környezet hiánya.	Akadálymentesítés a középületek megközelíthetősége érdekében. A fogyatékkal élőknél életminőségének		Pályázat keresése benyújtása.	Ópályi Község Önkormányzata, a kivitelezők, építésügyi hatóság	2023.12.31.	Akadálymentesített középületek száma.	Hazai uniós forrás	és Pályázati forrásból megoldható.
2.	Akadálymentesítés és munkák folytatása, járdák folyamatos karbantartása, közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítés	Akadálymentes környezet hiánya.	Akadálymentesítés a középületek megközelíthetősége érdekében. A fogyatékkal élőknél életminőségének		Pályázat keresése benyújtása.	Ópályi Község Önkormányzata, a kivitelezők, építésügyi hatóság	2023.12.31.	Akadálymentesített középületek száma.	Hazai uniós forrás	és Pályázati forrásból megoldható.

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

3.	Fogyatékkal élők által igénybe vehető szolgáltatások biztosítása	Az egészségügyi, szűrővizsgálatokat a mozgásukban ankorlátozott személyek kevésbé vesznek igénybe	javítása	A prevenciószolgáltatásokat nagyobb aránnyal veszik igénybe. Javul az életminőségük.	a célcsoport felmérése, tájékoztatása az igénybe vehető szolgáltatásokról,	Ópályi Községi Önkormányzat, Kistérségi Szociális Szolgálat	2023.12.31. folyamatos	nő a településen a szociális szolgáltatásokat igénybe vevő fogyatékkal élők száma	tárgyi, anyagi humán erőforrás.	Személyi és anyagi kockázatok
----	--	---	----------	--	--	---	------------------------	---	---------------------------------	-------------------------------

MEGVALÓSÍTÁS

Az esélyegyenlőségi programban tervezett beavatkozások megvalósítása érdekében az önkormányzat, minden olyan önkormányzati döntés előkészítésekor, amely az önkormányzat által helyben biztosított szolgáltatások átalakítását vagy fejlesztését célozza, ideértve a fejlesztési vagy beruházási projektek megtervezését is, olyan esélyegyenlőségi hatáselemzést szükséges készítenie, amely alapján tervezhetők az intézkedésnek/fejlesztési projektnek a három kiemelt esélyegyenlőségi célcsoportra gyakorolt konkrét hatásai, és biztosítható azok eredményeihez való hozzáférésük. Az esélyegyenlőségi hatáselemzés elvégzése szükséges feltétele annak, hogy az önkormányzat az esélyegyenlőségi programban kitűzött céljaival és vállalt feladataival összhangban valósítson meg fejlesztéseket, beruházásokat a település területén.

A megvalósítás előkészítése:

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatok megvalósításáról gondoskodjanak.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósulás folyamata:

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében azt a törvényben előírt időintervallumok betartásával áttekinti.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet. A HEP Fórum a Helyi Esélyegyenlőségi Programban megfogalmazott intézkedések megvalósulása érdekében szükség szerint ülésezik,

A HEP Fórum működése:

A Fórum évente szükségszerűen ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

Ópályi Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018 -2023

Monitoring és visszacsatolás:

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala, a helyi esélyegyenlőségi programban érintettek, a felsorolt önkormányzati, hivatali és civil szervezetek előzetes véleményformálása.

A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, az önkormányzati hivatal épülete, áll rendelkezésre. Az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein a tolerancia, a befogadás és a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettség és felelősség:

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatok megvalósulásáért, a program végrehajtásáért a polgármester felel.

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás:

A kétévente előírt felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, úgy annak módosítása szükséges, illetve annak érdekében, hogy az maradéktalanul megvalósulhasson, javaslatot kell tenni a szükséges intézkedésekre.

AZ ELFOGADÁS MÓDJA ÉS DÁTUMA

I. Ópályi Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Ópályi község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 165/2018. (VII.24.) számú határozatával elfogadta.

Melléletek: - 1. számú melléklet – adattáblák

- képviselő-testület elfogadó határozatának kivonata

Ópályi, 2018. június 26.

Herdon János
polgármester